

การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
เสาวภาคย์ แหลมเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2545

การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
เสาวภาคย์ แหลมเพชร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

๖๖ ๒๕๔๖-๕

เสาวภาคย์ แหลมเพชร. (2544). การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ, รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริม โดยการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดโรงเรียน และเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ โดยการเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง
3. การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมทุกด้านพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา สรุปผลได้ดังนี้

4.1 เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการจัดหน่วยการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ และในภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่าด้านการจัดทำแผนการจัดหน่วยการเรียนรู้และในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรและด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 เมื่อจำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ และในภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF SCHOOLS' READINESS AND PERSONNEL'S POTENTIAL IN SCHOOL
CURRICULUM DEVELOPMENT IN SECONDARY SCHOOLS, NONTHABURI

AN ABSTRACT
BY
SAOWAPHARK LAMPETCH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2002

Saowaphark Lampetch. (2002). *A Study of Schools' Readiness and Personnel's Potential in School Curriculum Development in Secondary Schools*, Nonthaburi. Master thesis, M. Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Asst. Prof. Vira Supakit, Assoc. Prof. Wanya Wisalaporn.

The purposes of this research were to study and compare schools' readiness, classified by school sizes. Study and compare personnels' potential in school curriculum development in secondary schools, Nonthaburi, classified by educational degree, teaching experience and connected subject group. The samples of this study were 310 teachers in secondary schools, Nonthaburi. The instruments used for collecting data were rating scale questionnaire. Various statistical methods were used for analyzing such as frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The research findings were as follows :

1. The school readiness in school curriculum development in secondary schools, Nonthaburi. Most schools readiness are at the moderate level, in personnel, in facilities managing and in supporting.
2. The Personnels' potential in school curriculum development in secondary schools, Nonthaburi. Personnels' potential in making content curriculum, in making learning units, in making learning plan and in learning managing are at the moderate level.
3. The schools' readiness in school curriculum development in secondary schools, Nonthaburi, classified by school sizes. In all aspects, found that big school sizes and small school sizes have statistically significant difference at the .05 level. In personnels, big school sizes and small school sizes, big school sizes and medium school sizes have statistically significant difference at the .05 level. And in facilities managing and supporting have no statistically significant differences.
4. The Personnels' potential in school curriculum development in secondary schools, Nonthaburi, classified by educational degree, teaching experience,

and connected subject group as follows :

4.1 In educational degree, in all aspects, found that big school sizes and small school sizes have statistically significant difference at the .05 level. In personnels, big school sizes and small school sizes, big school sizes and medium school sizes have statistically significant difference at the .05 level.

4.2 In teaching experience, in all aspects, found that have statistically significant difference at the .05 level. When considered in each aspects, found that in making learning plan has statistically significant difference at the .05 level. In learning managing has statistically significant difference at the .01 level. In making content curriculum and in making learning unit has no statistically significant difference.

4.3 In connected subject groups, In all aspects, found that have statistically significant difference at the .01 level. When considered in each aspects , in making content curriculum, in making learning unit and learning management have statistically significant difference at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

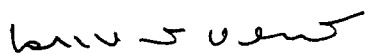
ของ

นางสาวภาคย์ แหล่มเพชร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

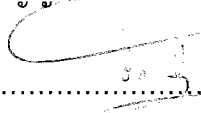


.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่.....10.....เดือน.....พฤษภาคม.....พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์



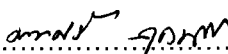
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)



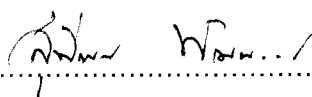
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์)



.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)



.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์)

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จัดทำสำเร็จไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วิทยา วิศาลาภรณ์ กรรมการผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี และอาจารย์สุพีพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ตรวจสอบแก้ไข ให้คำปรึกษาหารือ และยังได้รับความกรุณาจาก ดร. วัฒนา ล่วงลือ รองหัวหน้าพรรคถิ่นไทย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ประสบความสำเร็จด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ อาจารย์ ดร. มนัส บุญประกอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์ และ อาจารย์ ดร. วัฒนาพร ระงับทุกข์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม รวมถึงกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ราชบัณฑิต ที่กรุณาให้ข้อชี้แนะในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี และผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตลอดจนถึงครูอาจารย์ทั้งในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี ที่ให้ความช่วยเหลือในการตอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามในครั้งนี้

สำหรับบุคคลที่สำคัญยิ่ง ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือ ห่วงใยและให้กำลังใจคือ คุณเฮียะ แซ่เล่า ผู้ซึ่งเป็นมารดา นายสุรพล แหลมเพชร เด็กหญิงพิชญภัทร แหลมเพชร นายสิทธิศักดิ์ ศิริรัตนกุลชัยและนายอำพล ศิริรัตนกุลชัย ผู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ที่เกิดขึ้น ขออุทิศแด่บิดาที่ล่วงลับไปแล้ว และขอมอบเป็นกตเวทิตาคุณแด่มารดา คุณครู-อาจารย์ พี่ๆ เพื่อนๆ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ร่วมสรรค์สร้าง ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ประสบการณ์ รวมถึงให้ความเมตตาเอื้อเฟื้อ ให้การสนับสนุนตลอดมา

เสาวภาคย์ แหลมเพชร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	4
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมติฐานในการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี.....	13
	ข้อมูลด้านการศึกษา.....	14
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี.....	15
	ความพร้อมของสถานศึกษา.....	16
	ด้านบุคลากร.....	18
	ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก.....	21
	ด้านการสนับสนุนส่งเสริม.....	22
	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	23
	ความหมายของหลักสูตร.....	23
	ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น.....	24
	ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร.....	24
	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	25
	หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา.....	27
	ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา.....	31
	ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร.....	32
	ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	35
ด้านการจัดการเรียนรู้.....	36
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	38
ชนาโรงเรียน.....	38
วุฒิการศึกษา.....	39
ประสบการณ์การสอน.....	40
สังกัดกลุ่มวิชา.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
งานวิจัยในประเทศ.....	42
งานวิจัยต่างประเทศ.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุปผลอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	104
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	122

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การจัดสัดส่วนตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	31
2 แผนภูมิกระบวนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา...	51
3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
4 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในด้านบุคลากร...	66
5 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก.....	67
6 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการสนับสนุนส่งเสริม.....	68
7 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร.....	69
8 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้.....	70
9 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการทำแผนการจัดการเรียนรู้.....	71
10 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดการการเรียนรู้.....	72
11 เปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสนับสนุนส่งเสริม จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	73
12 เปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่.....	74
13 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	75
14 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน.....	76
15 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา.....	77
16 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่.....	78
17 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่.....	79

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการ จัดทำแผนการจัดการการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่.....	80
19 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่.....	81
20 เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทุกด้าน จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่.....	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	10
2 แผนภูมิกระบวนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา....	32

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาของประเทศประสบผลสำเร็จในระดับใดนั้น ดูได้จากคุณภาพของคนในชาติ หากคุณภาพของคนในชาติ ไม่เป็นไปตามพึงประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้ในนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศนั้น ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า การจัดการศึกษาของประเทศได้ประสบปัญหาอุปสรรคอย่างใดอย่างหนึ่ง (สันต์ ธรรมบำรุง. 2525 : 1) ทั้งนี้เพราะการศึกษาไทยท่ามกลางกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยน การแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ได้กลายเป็นจุดร่วม (Focus) ที่สำคัญที่ทุกฝ่ายเตรียมพร้อมที่จะปรับเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลง โดยการปฏิรูปการศึกษารูปแบบใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สุรศักดิ์ ปานเฮ. 2543 : 70)

จุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ก็มุ่งปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกัน (กองบรรณาธิการ. 2539 : 21-22) โดยให้โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานและหาแนวทางแก้ไขปัญหา (ธารง ชูทัพ. 2535 : 66) และเตรียมเพิ่มพูนเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรที่จะดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามความคาดหวังของสังคม (สุรศักดิ์ ปานเฮ. 2543 : 71)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพของคนไทย ทั้งด้านจิตใจให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม มีการศึกษาที่สูงขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง มีชีวิตที่มีความสงบสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 7) ผลการพัฒนาในระยะแรกต้องสะดุดเมื่อประเทศต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องมีการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพคน เสริมสร้างศักยภาพของคน (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544 : 39) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับบุคลากรในหน่วยงานนั้น (ทัศนหาญพล. 2537 : 1) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม (พยุ่งศักดิ์ จันทรสุรินทร์. 2541 : 6)

หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา ช่วยให้การศึกษابرรลุตามความมุ่งหมาย การจัดหลักสูตรที่ดีควรมีความคล่องตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา (กัลยานี ปฎิมาพรเทพ. 2541 : 32) อนึ่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ได้กำหนดให้คณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 15)

ดังนั้น กรอบและทิศทางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดในช่วงชั้น ม.1-3 สาระการเรียนรู้แบ่งเป็นวิชาแกนร่วม 50% วิชาแกนเลือก 30% วิชาเลือกเสรี 5% และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 15% รวมเป็น 100% ในช่วงชั้น ม.4-6 สาระการเรียนรู้แบ่งเป็น วิชาแกนร่วม 30% วิชาแกนเลือก 55% วิชาเลือก 5% และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 10% รวมเป็น 100 % (กรมวิชาการ. 2543 : 19) ส่วนหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษามีวิชาแกนร่วมน้อยลง และมีวิชาแกนเลือกมากขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรระดับชาติจึงเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรเนื่องจากประสบการณ์ที่จำเป็นบางอย่างของท้องถิ่นไม่มีในหลักสูตรระดับชาติ ซึ่งมีข้อมูลในเชิงวิชาการว่าประสบการณ์บางอย่างเป็นความต้องการของท้องถิ่น (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. 2542 : 16) ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาแผนการสอนในโรงเรียน รับผิดชอบ สร้างหลักสูตรพิเศษ พัฒนาเนื้อหาภายในหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกัน จัดการเรียนการสอนตามความถนัดของผู้เรียน (Armstrong. 1989 : 30) แก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างเหมาะสมรวดเร็ว โดยให้นักวิชาการเป็นผู้วางแผนและสนับสนุนการใช้หลักสูตร (Stillwell and Willgoose. 1997 : 88)

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องอาศัยผู้บริหารการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับสูงสุดของกระทรวงศึกษาธิการจนถึงผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารระดับโรงเรียนต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional leadership) ที่เข้มแข็ง เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (พยุงค์ดี จันทรสุรินทร์. 2541 : 7-8) ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ศึกษา สำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และเชิญวิทยากรในท้องถิ่น (กรมวิชาการ. 2539 : 13)

ครูมีบทบาทสำคัญในการนำบุคคลที่เชื่อว่าเป็นภูมิปัญญาไทยมาร่วมจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น เป็นการพัฒนางานวิชาการที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนและพัฒนาเยาวชนให้มีประสบการณ์ทางอาชีพที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (กัณหา อัมพวัน. 2540 : 48) โดยมีหลักว่า นักเรียนจบการศึกษาภาคบังคับแล้วสามารถทำอาชีพเดิมของบรรพชนได้ดีกว่าเดิม (ล้อม เฟิงแก้ว. 2541 : 23) แต่ครูจะประสบความสำเร็จในด้านการสอนเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าครูผู้นั้นจะเป็นครุมีอาชีพหรือไม่ ความสำคัญของความเป็นครุมีอาชีพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น ได้เน้นการปฏิรูปการเรียนการสอนของครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครุมีอาชีพทุกคนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนใหม่ (ประพันธ์ จูมคำมูล. 2543 : 13-14) ต่อไปนี้อาชีพครูจะได้รับการยกย่องให้เป็นอาชีพชั้นสูง ครูต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู (วิลาวัลย์ โชติเบญจมาภรณ์. 2543 : 69) ครุมีอาชีพจึงต้อง

พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำสาระของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (อารีรัตน์ วัฒนสิน. 2543 : 2-3) โดยจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 15)

ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเพราะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจำเป็นต้องมีเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อการเรียนรู้โลกปัจจุบันและอนาคต เนื้อหาเชื่อมโยงและต่อเนื่องกันทุกระดับทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาตลอดชีพ โดยหลักสูตรต้องยืดหยุ่นและหลากหลายสอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชน สังคมและการประกอบอาชีพในท้องถิ่น (อรุณ จันทวานิชและไพบุลย์ แจ่มพงษ์. 2542 : 8)

จากงานวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา คือ สถานศึกษาไม่มีการวางแผนการเตรียมความพร้อมในเรื่องบุคลากร ซึ่งการเตรียมบุคลากรยังอาศัยการดำเนินการโดยหน่วยงานต้นสังกัดเป็นส่วนใหญ่ บุคลากรมีภาระงานเกินกำลัง สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการ และสถานศึกษาไม่สนับสนุนชุมชนให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอน (มานพ ภักดิ์นิรนาท. 2535 : ค) ทำให้ผู้วิจัยตระหนักว่า ควรมีการศึกษาในเรื่องความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในปีพ.ศ. 2545 และเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ปรับปรุงการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จึงสนใจที่จะศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนจัดเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเป็นประโยชน์ต่อครูในการปรับปรุงการสอน เตรียมการจัดทำสาระของหลักสูตรและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาระดับสูงขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

4. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาในเรื่องบุคลากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนส่งเสริม เป็นประโยชน์ต่อบุคลากรในการเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพในเรื่องการจัดทำสาระของหลักสูตร การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการหน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ เป็นประโยชน์ต่อศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษาระดับสูงขึ้นไปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่จะศึกษา คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 19 โรงเรียน เป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 11 โรงเรียน จำนวน 1,603 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 310 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

1.1.1 ขนาดเล็ก

1.1.2 ขนาดกลาง

1.1.3 ขนาดใหญ่

2.1 สถานภาพของครู จำแนกเป็น

2.1.1 วุฒิกการศึกษา จำแนกเป็น

2.1.1.1 ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า

2.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสบการณ์การสอน จำแนกเป็น

2.1.2.1 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี

2.1.2.2 10 ปีขึ้นไป

2.1.3 สังกัดกลุ่มวิชา จำแนกเป็น

2.1.3.1 สุขศึกษาและพลศึกษา

2.1.3.2 ศิลปะ

2.1.3.3 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.1.3.4 ภาษาไทย

2.1.3.5 คณิตศาสตร์

2.1.3.6 วิทยาศาสตร์

2.1.3.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

2.1.3.8 ภาษาต่างประเทศ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความพร้อมของสถานศึกษา จำแนกเป็น

2.1.1 ด้านบุคลากร

2.1.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1.3 ด้านการสนับสนุนส่งเสริม

2.2 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกเป็น

2.2.1 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร

2.2.2 ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.2.3 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.4 ด้านการจัดการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง ระดับของการมีอยู่ในสถานศึกษาในด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ด้านบุคลากร หมายถึง การที่สถานศึกษามีบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม หรือมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การผลิตสื่อเทคโนโลยีและสื่อการสอน การจัดศูนย์สื่อเทคโนโลยีในสถานศึกษา มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีการศึกษาวิธีการสอนแบบใหม่ๆ มีความสามารถช่วยนิเทศการสอนบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานได้ ได้รับการฝึกอบรมหรือมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ได้เข้าร่วมอบรมตามที่

สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีครูแกนนำหรือครูต้นแบบช่วยนิเทศการสอน ของครูอื่นๆ และมีส่วนร่วมกับการคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน

1.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง บุคลากรมีการจัดเตรียมสื่อ วัสดุกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดหาสื่อวัสดุกรรมในห้องเรียน โรงเรียนมีการจัดให้มีอินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลต่างๆ การจัดทำระบบตรวจสอบเชื่อมโยงกัน ได้ทั้งหน่วยงาน การจัดทำระบบสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษา และแหล่งทรัพยากรในห้องเรียน การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหาหนังสือ วารสาร คู่มือหลักสูตร วัสดุบริการครู การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดให้มีห้อง ปฏิบัติการตามหลักสูตรวิชา การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สอดคล้องกับสภาพของ สถานศึกษา การจัดบริการห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน และการจัดบริการห้องแนะแนวเพื่อ ช่วยเหลือนักเรียน

1.3 ด้านการสนับสนุนส่งเสริม หมายถึง โรงเรียนมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการสนับสนุนให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตร การสนับสนุนด้านงบประมาณในการเตรียมความพร้อมในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อ การสอนโดยใช้วัสดุในห้องเรียน การสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อจัดการเรียนการสอน และเป็นแหล่งบริการความรู้แก่สถานศึกษา การสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษา การจัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนให้การนิเทศเป็นการ ให้บริการเสริมทางวิชาการ การสนับสนุนให้มีการใช้วิทยากรในห้องเรียนมาช่วยจัดการเรียน การสอน การส่งเสริมครูให้ใช้หลักสูตรได้ถูกต้อง การให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา และการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ความรู้ ความสามารถของครู หรือคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวครูซึ่งอำนวยให้ครูสามารถดำเนินการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ในด้าน 1) การจัดทำสาระของหลักสูตร 2) การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 3) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4) การจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในการจัดทำ สาระของหลักสูตร การจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือกและเลือกเสรี การจัดทำสาระ การเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีความสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วง ชั้นแกนร่วม แกนเลือก มาจัดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้รายปี กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน จัดสาระ การเรียนรู้รายปี/รายภาคโดยเรียงลำดับจากง่ายไปยาก กำหนดสาระการเรียนรู้โดยจัดให้ สัมพันธ์กันเพื่อการเทียบโอนความรู้ กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้ตาม ความเหมาะสม กำหนดจำนวนหน่วยกิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้

นำมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เวลาและหน่วยกิตมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา เขียนชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้แกนร่วมโดยใช้ชื่อวิชาตามกลุ่มวิชา

2.2 ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการภายในกลุ่มวิชา มีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวิชาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความสามารถนำสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ จัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลา มีความรู้ในการจัดให้มีโครงงานต่างๆ เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามสภาพจริง จัดให้มีโครงงานตามสาระการเรียนรู้ จัดให้มีโครงงานตามความสนใจของผู้เรียน กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา จัดอบรมความรู้ต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์จริง การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีมากำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถกำหนดหน่วยการเรียนรู้มาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนดโครงงานไว้ชัดเจนในโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐานในวิชาที่สอน จัดทำสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มโดยมีขอบข่ายในด้านความรู้ จัดทำสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชาให้มีขอบข่ายในด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม จัดโครงงานตามสาระการเรียนรู้ ปรัชญาหรือร่วมกับผู้ปกครองและผู้เรียนเกี่ยวกับการกำหนดสาระการเรียนรู้ต่างๆ จัดสาระการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดสาระการเรียนรู้แกนเลือกโดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2.4 ด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูสามารถจัดการเรียนให้ผู้เรียนมีความสมดุลด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคมในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง สามารถค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย นำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมาจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์จัดกระบวนการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา จัดกิจกรรมและเนื้อหาสาระความรู้เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. วุฒิการศึกษา หมายถึง ประกาศนียบัตร และ/หรือปริญญาบัตรที่ครูได้รับเมื่อจบการศึกษาสูงสุด จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า และสูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์การสอน หมายถึง จำนวนปีที่ครูมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ประสบการณ์การสอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

5. **สังกัดกลุ่มวิชา** หมายถึง ครูที่ทำการสอนอยู่ในกลุ่มวิชาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น 8 กลุ่มดังนี้ 1) สุขศึกษาและพลศึกษา 2) ศิลปะ 3) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 4) ภาษาไทย 5) คณิตศาสตร์ 6) วิทยาศาสตร์ 7) การงานและอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศ

6. **ครู** หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในวิชาต่างๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2544

7. **โรงเรียนมัธยมศึกษา** หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย

8. **ขนาดของโรงเรียน** หมายถึง การจำแนกโรงเรียนโดยคำนึงถึงจำนวนห้องเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

8.1 **โรงเรียนขนาดเล็ก** มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1 - 12 ห้อง

8.2 **โรงเรียนขนาดกลาง** มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13 - 36 ห้อง

8.3 **โรงเรียนขนาดใหญ่** มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37 - 60 ห้อง รวมทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 60 ห้องขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในเรื่องความพร้อมของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษารายงานการติดตามผลการดำเนินงานหลังครบรอบ 1 ปีของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ของกรมวิชาการ (รุ่ง แก้วแดง, 2543 : 19) และศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ (ชูศรี สุวรรณโชติ, 2542 : 239-242) และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร จัดอบรมความรู้แก่ครูแกนนำและครูต้นแบบเพื่อมานิเทศการสอนแก่ครูในโรงเรียน 2) ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สถานศึกษาต้องเตรียมสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้พร้อม การจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษาและแหล่งทรัพยากรในห้องเรียน 3) ด้านการสนับสนุนส่งเสริม ผู้บริหารให้การสนับสนุนการอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ในเรื่องการจัดทำสาระของหลักสูตร สนับสนุนงบประมาณ และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

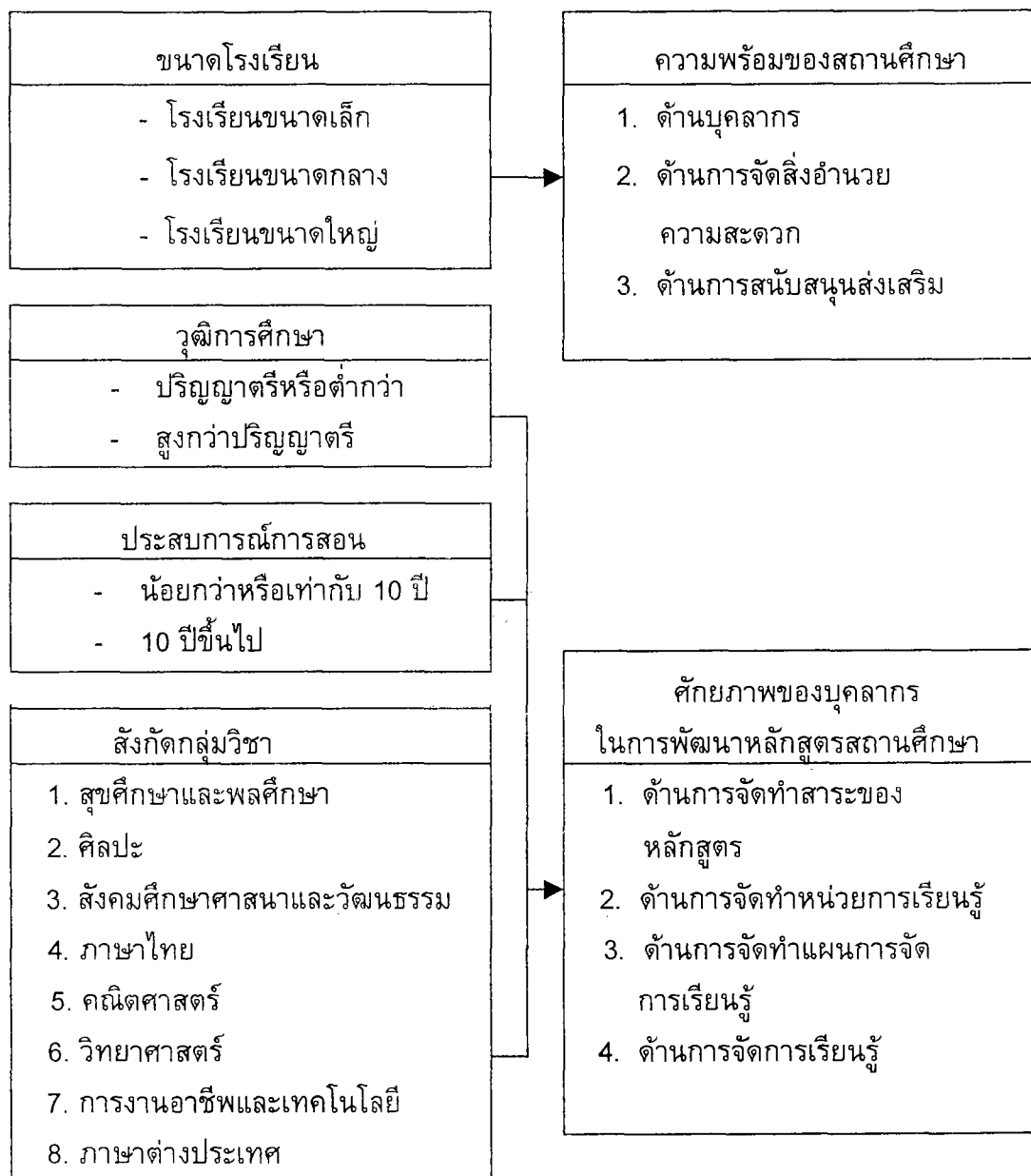
2. กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดของกรมวิชาการ (2543 : 24) ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร สถานศึกษาต้องทำสาระการเรียนรู้ร่วมกัน แกนเลือกและเลือกเสรี เป็นรายปี/รายภาค กำหนดคุณลักษณะที่

พึงประสงค์ 2) ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ เป็นการนำสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคที่กำหนดมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลา 3) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคหรือนำหน่วยการเรียนรู้มากำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการจัดการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีความสมดุลด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญา และสังคมในทุกช่วงชั้นการจัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ การนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมและเนื้อหาสาระความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ตัวแปรต้นที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรของสถาบันราชภัฏ (2543 : 4) ในการขอเปิดหลักสูตรใหม่ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของอาจารย์ประจำหลักสูตรไว้ 3 ด้าน คือ 1) วุฒิการศึกษา 2) ประสบการณ์การสอน และ 3) สังกัดกลุ่มวิชา ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณากำหนดตัวแปรสถานภาพของบุคลากรที่คาดว่าจะมีผลต่อการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ 3 ด้านทำนองเดียวกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าวแสดงไว้ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน
3. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน สังกัดกลุ่มวิชา แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
 - 1.1 ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์และข้อมูลด้านการศึกษา
 - 1.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี
2. ความพร้อมของสถานศึกษา
 - 2.1 ด้านบุคลากร
 - 2.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก
 - 2.3 ด้านการสนับสนุนส่งเสริม
3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 3.2 ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น
 - 3.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.5 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.6 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.6.1 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร
 - 3.6.2 ด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้
 - 3.6.3 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
 - 3.6.4 ด้านการจัดการเรียนรู้
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 4.1 ขนาดโรงเรียน
 - 4.2 วุฒิการศึกษา
 - 4.3 ประสบการณ์การสอน
 - 4.4 สังกัดกลุ่มวิชา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

1.1 ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์และข้อมูลด้านการศึกษา

ข้อมูลด้านภูมิศาสตร์

จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย อาณาบริเวณภาคกลางเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำอันกว้างใหญ่และอุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่ง ลักษณะทั่วไปตอนกลางลุ่มแม่น้ำตลอดลงไปจรดทะเลเป็นอ่าวไทย มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน มีประชากรมาก มีหลายชาติมาตั้งหลักแหล่งทำมาหากินและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกัน (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2542 : 13) จังหวัดนนทบุรีมีเนื้อที่ประมาณ 622,303 ตารางกิโลเมตร แบ่งเนื้อที่จังหวัดออกเป็น 2 ส่วนคือ ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่าน ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น จังหวัดนนทบุรีมี 6 อำเภอ คือ เมืองนนทบุรี บางบัวทอง ปากเกร็ด บางกรวย บางใหญ่ และไทรน้อย จังหวัดนนทบุรีมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านกลาง เป็นบริเวณที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ทั้งสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มจากทางตอนเหนือของจังหวัด คือเขตอำเภอปากเกร็ดเรื่อยลงมาทางตอนใต้ตลอดอำเภอเมืองนนทบุรีและอำเภอบางกรวยเป็นบริเวณที่ทำสวนผลไม้ เช่น ทุเรียน สวมนะม่วง ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันตกที่ติดต่อกับจังหวัดนครปฐมเรื่อยขึ้นไปทางทิศเหนือจนจรดเขตพระนครศรีอยุธยาเป็นที่ตั้งอำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางบัวทอง และบางส่วนของอำเภอบางกรวย พื้นที่เหล่านี้เป็นบริเวณที่ใช้ทำนา ซึ่งสามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง นอกจากนี้จังหวัดนนทบุรียังมีคูคลองทั้งธรรมชาติและขุดขึ้นใหม่เป็นจำนวนมาก ซึ่งใช้เป็นที่ย้ายไปมาและยังใช้น้ำสำหรับการเกษตรอีกด้วย ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดนนทบุรีเป็นแบบร้อนชื้น จังหวัดนนทบุรีตั้งอยู่ในที่ลุ่มภาคกลาง จึงเป็นจังหวัดชานเมืองของกรุงเทพมหานคร โดยมีฝนตกต้องตามฤดูกาล ภูมิอากาศอยู่ในระดับปานกลาง คือไม่ร้อนจัดและไม่หนาวจัด อุณหภูมิของอากาศใกล้เคียงกับอุณหภูมิของกรุงเทพมหานคร (กำพล เกื้อกาญจน์. 2539 : 28-30)

นอกจากนั้นในจังหวัดนนทบุรียังมีแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงอยู่ที่เกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงและมีคุณภาพ โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผาประเภทที่เป็นเครื่องใช้สอยในครัวเรือน มีขนาดตั้งแต่เล็กสุดจนใหญ่สุด ชาวบ้านที่ปั้นเครื่องปั้นดินเผาเป็นชาวไทยรามัญ มีฝีมือในการปั้นเครื่องปั้นดินเผาแต่โบราณกาล เมื่อบรรพบุรุษชาวไทยรามัญอพยพหลบภัยสงครามมาอยู่ในประเทศไทย ก็ได้ยึดการทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพ (พระครูวิมลธรรมาภรณ์. 2542 : 18) เครื่องปั้นดินเผาส่วนใหญ่เป็นเครื่องปั้นดินเผาชนิดไม่เคลือบ มีสีแดงเหมือนอิฐมอญ จึงมีความพรุนตัวสูง ดังนั้นเมื่อนำไปใส่น้ำดื่ม น้ำจึงเย็น น้ำดื่มมาก และช่างปั้นดินเผานิยมเครื่องปั้นดินเผาที่มีลวดลายแกะสลักทั้งงดงาม จนเป็นที่ยอมรับของทางราชการให้ใช้ตราหมอน้ำลายวิจิตรมาทำเป็นตราสัญลักษณ์ของจังหวัดนนทบุรี (อำไพ พรหมสุทธิรักษ์. 2538 : 357)

ข้อมูลด้านการศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรีมี 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดังนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2542 : 207-208)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนมีความสามารถในการประกอบงานและอาชีพตามควรแก่วัย

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือเพื่อให้เพียงพอแก่การประกอบงานและอาชีพที่ตนถนัด ทั้งอาชีพอิสระและรับจ้างรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบงานและอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

จังหวัดนนทบุรีอยู่ในเขตปริมณฑล ในเขตการศึกษา 1 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 21 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 35,551 คน มีจำนวนครูทั้งสิ้น 2,143 คน เป็นโรงเรียนในสังกัดกองการศึกษาพิเศษ 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์บางกรวยและโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี แบ่งโรงเรียนเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก มีจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมวัดเพลงนนทบุรี โรงเรียนนนทกิจประชาอุปถัมภ์ โรงเรียนราษฎร์นิยม และโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้านนทบุรี โรงเรียนไทรน้อย โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคมและโรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม โรงเรียนขนาดใหญ่ มี จำนวน 11 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเทพศิรินทร์นนทบุรี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการบางใหญ่ โรงเรียนรัตนธิเบศร์ โรงเรียนบางบัวทอง โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรี โรงเรียนศรีบุญยานนท์ โรงเรียนปากเกร็ด โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม โรงเรียนสตรีนนทบุรี โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี (สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. 2543 : 3)

โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรีที่ได้รับรางวัลพระราชทานมี จำนวน 10 โรงเรียน ดังนี้ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี. 2544 : 6)

- 1) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2532
- 2) โรงเรียนสตรีนนทบุรี ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2525 และ 2541 3) โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2536 4) โรงเรียนปากเกร็ด ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2522 และ 2542 5) โรงเรียนศรีบุญยานนท์ ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2526 และ 2540 6) โรงเรียนบางบัวทอง ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2542 7) โรงเรียนรัตนธิเบศร์ ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปี

การศึกษา 2531 8) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการบางใหญ่ ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2535 9) โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2538 10) โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าธนบุรี ได้รับรางวัลพระราชทาน เมื่อปีการศึกษา 2532

ผลการเรียนของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในเกณฑ์ดี ตามที่ได้มีการจัดทำแบบทดสอบคุณภาพการศึกษาเฉพาะวิชาหลัก คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยทำการจัดลำดับคะแนนเฉลี่ยของแต่ละวิชา เปรียบเทียบระหว่างจังหวัด เรียงลำดับตำแหน่งจังหวัดตามระดับคุณภาพการศึกษา ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนนทบุรี มีมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (49.5) และอยู่ในลำดับที่ 58 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดนนทบุรี มีมาตรฐานสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (57.8) และอยู่ในลำดับที่ 66 (จดหมายข่าวของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2542 : 17-18)

1.2 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี

กรมวิชาการ (2538 : 26) ได้กำหนดวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาพื้นฐานที่เสริมวิชาบังคับแกน ในส่วนที่ต้องการให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและผู้เรียน ลักษณะของวิชาบังคับเลือกนี้จะมีเนื้อหาที่บูรณาการกันและเป็นเนื้อหาเฉพาะเรื่องเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้นจากวิชาบังคับแกน จังหวัดนนทบุรีมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา กลุ่มวิชาการอาชีพและกลุ่มวิชาภาษาไทยดังนี้

1. กลุ่มวิชาสังคมศึกษาฯ ผู้จัดทำคือ ครูผู้สอนในวิชาสังคมศึกษา และจัดทำในวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) และท้องถิ่นของเรา 2 (ส 072) และมีการจัดการเรียนการสอนมาแล้ว 5 ปี โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้ รายวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) มีเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและสภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดนนทบุรี ประวัติความเป็นมา ประชากร สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ประวัติบุคคลสำคัญ ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปะพื้นบ้าน สถานที่สำคัญและสถานที่ท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรี รายวิชาท้องถิ่นของเรา 2 (ส 072) มีเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันของจังหวัดนนทบุรี สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น และการพัฒนาท้องถิ่น ตัวอย่างเทคโนโลยีที่เหมาะสมของจังหวัดนนทบุรี ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาบ้านเกาะเกร็ด เหตุผลในการจัดทำ เพื่อเป็นการพัฒนาผลงานทางวิชาการของครู เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาการและพัฒนาการเรียนการสอนของครู โดยจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

จากการสัมภาษณ์สุรศักดิ์ ไวจรรยา ทิวรัตน์ ชนะศิลป์ สุปราณี หลักคำ อำไพ พรหมสุทธิรักษ์ พบว่า ผู้บริหารไม่สนใจวางแผนจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ครูขาดความรู้

ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน และสำหรับครูที่มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแล้วก็ยังไม่แน่ใจว่าถูกต้องตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ และเนื้อหาวิชามีความยากง่ายต่างกัน และเป็นนามธรรมมากกว่า (สุรศักดิ์ ไวจรรยา. สัมภาษณ์. 2543 ; ทิวรัตน์ ชนะศิลป์. สัมภาษณ์. 2543 ; สุปราณี หลักคำ. สัมภาษณ์. 2543 ; อำไพ พรหมสุทธิรักษ์. สัมภาษณ์. 2543) โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) และรายวิชาท้องถิ่นของเรา 2 (ส 072) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีจำนวน 19 โรงเรียน

2. กลุ่มวิชาการงานอาชีพฯ ผู้จัดทำคือผู้สอนในวิชาการปั้นเครื่องปั้นดินเผาอุณหภูมิต่ำ วิชา ชป 0119 เหตุผลในการจัดทำ เพราะครูผู้สอนมีความถนัดในวิชานี้ และรับผิดชอบงานสอนวิชาเครื่องปั้นดินเผา ครูผู้สอนได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยจัดทำเป็นเอกสารหลักสูตรจัดการเรียนการสอนโดยการปฏิบัติจริงในโรงเรียน โดยเชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความชำนาญในเรื่องการปั้นเครื่องปั้นดินเผา มาสอนและแนะนำการปั้นให้กับนักเรียนในโรงเรียน และบางครั้งครูผู้สอนจะนำนักเรียนไปดูการปั้นเครื่องปั้นดินเผาจากสถานประกอบการที่เกาะเกร็ด โดยครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินผลการเรียน โรงเรียนที่มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาเครื่องปั้นดินเผาในอำเภอปากเกร็ดมี 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาและโรงเรียนปากเกร็ด จากการสัมภาษณ์คุณเรวดี เวียงอำพล ซึ่งได้เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอนในเรื่องการปั้นเครื่องปั้นดินเผา พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีปัญหา คือ ขาดงบประมาณ และวัสดุไม่พอกับจำนวนนักเรียน แต่เนื้อหาวิชาง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นรูปธรรมเพราะนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามสถานการณ์จริง (เรวดี เวียงอำพล. สัมภาษณ์. 2543)

3. กลุ่มวิชาภาษาไทย ผู้จัดทำคือผู้สอนในวิชาวรรณกรรมท้องถิ่น (ท035) ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านและนิทานพื้นบ้าน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่ารู้จักอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยเชิญครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนการสอนโดยสอนเรื่องการร้องเพลงพื้นบ้านและเล่านิทานพื้นบ้านให้นักเรียนฟัง โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในวิชานี้คือ โรงเรียนปากเกร็ด และโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี จากการสัมภาษณ์คุณนพพร ปิตรังสี พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านและนิทานพื้นบ้านมีน้อย และขาดงบประมาณในการดำเนินงาน และเนื้อหาวิชามีความยากง่ายไม่เหมือนกัน นักเรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง (นพพร ปิตรังสี. สัมภาษณ์. 2543)

2. ความพร้อมของสถานศึกษา

นักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความพร้อมว่า สภาพการณ์ ทางด้านกายภาพ และเจตคติของบุคคลหรือองค์การอันเกิดจากการเตรียมการไว้ล่วงหน้าในการที่จะกระทำการใดๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เฉลิมพล พินทอง. 2542 : 21) เป็น

ความเจริญทางภูมิภาวะ อันจะส่งผลถึงความสามารถในการเรียนรู้ หรือการทำให้สิ่งใหม่ๆ อย่างได้ผล (हररषा नलवलषयर. 2535 : 11) หรือเป็นความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อย่างบังเกิดผลได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิภาวะ หรือการฝึกฝน (वलरอร พรงสวสดี. 2540 : 12)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ความพร้อม หมายถึง สภาพการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา โดยมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิผลหรือการทำให้สิ่งใหม่ๆ อย่างได้ผล

สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพการเตรียมการให้สิ่งใหม่ๆ อย่างได้ผล ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญกับครูและนักเรียนมาก การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานี้จัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด (ชูลรี สุวรรณโชติ. 2542 : 239) สถานศึกษาควรจัดเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรทุกระดับ เร่งปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และกำหนดแบบเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแต่ละท้องถิ่น (กองบรรณาธิการ. 2539 : 24)

การปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญผู้บริหารควรเป็นผู้นำทางวิชาการ กระตุ้นจูงใจสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้และการทำงานที่มีความสุข นอกจากนั้นหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นผู้นำการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาของตนเองอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาระดับต่างๆ สามารถพัฒนาหลักสูตรได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น (กองบรรณาธิการ. 2539 : 22)

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและครูในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมากที่สุด โรงเรียนที่จะพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวได้สำเร็จต้องอาศัยผู้บริหารซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมาก กล่าวคือ ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารหลักสูตรในระดับโรงเรียน มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้แก่ครู และให้ความร่วมมือวางแผนและจัดกิจกรรมร่วมกับครู (กรมวิชาการ. 2539 : 13) กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ ทดลองนำหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงไปทดลองใช้ เพื่อเสนอปัญหาและข้อคิดเห็นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบเรียนหรือจัดทำหนังสืออ่านประกอบเป็นเรื่องราวของท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และสามารถเผยแพร่ผลงานวิชาการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาระหว่างท้องถิ่น ร่วมประชุมหรือสัมมนาทางวิชาการด้านการจัดทำหลักสูตร เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านหลักสูตร นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนกับคณะครูในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมทางวิชาการด้านหลักสูตรซึ่งจะช่วยเสริมสร้างทักษะทางวิชาการและเพิ่มความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรของครูในโรงเรียน (กล้า ทองขาว. 2538 : 127-128)

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาความก้าวหน้าของหน่วยงานปฏิบัติระดับสถานศึกษาในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาพบว่า การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดหาแหล่ง

การเรียนรู้ที่เพียงพอ การจัดทำหลักสูตรที่หลากหลาย และการจัดหารูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมยังมีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย หน่วยงานระดับสถานศึกษายังเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ดังนี้ (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 19)

1. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานซึ่งเรื่องนี้มีผลต่อความรู้สึก เจตคติ และพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารและครูอย่างยิ่ง
2. การขาดเอกสาร สื่อต่าง ๆ ที่ช่วยในการดำเนินงาน ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของการดำเนินงานและมีผลต่อความรู้ ความเข้าใจและความรู้สึกของผู้ปฏิบัติอย่างยิ่ง
3. การไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้หน่วยงานระดับปฏิบัติ คือ สถานศึกษาขาดขวัญกำลังใจ

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงได้พิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา ในด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริมของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านบุคลากร

สถานศึกษาต้องเตรียมพัฒนาบุคลากรให้พร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านพัฒนาระบบงาน ด้านพัฒนาหลักสูตร การประกันคุณภาพ ด้านจิตวิทยา การพัฒนาการเรียนการสอน การผลิตสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ต้องทำไปพร้อม ๆ กัน การจัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยีในโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้แก่ครูอาจารย์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ด้านการสอนและผลิตสื่อการสอน อาจนำครูแกนนำ ครูต้นแบบ ทั้งหลายมาให้การนิเทศการสอนแก่ครูโดยทั่วไป ครูอาจใช้วิธีทัศน์ผู้มีความสามารถในการสอนให้ครูไปศึกษาวิธีการสอนที่ดีเป็นแบบอย่าง ก็จะช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอนยิ่งขึ้น (สมชาย เทพแสง. 2543 : 19)

การเตรียมบุคลากรนั้น ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรในระดับโรงเรียน พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในท้องถิ่น ผู้บริหารต้องเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ฝึกประสบการณ์จริง ดังนั้น บุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร (กล้า ทองขาว. 2538 : 115 ; วิจิตร ไชยศิลป์. 2537 : 34 ; วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช. 2542 : 17 ; วิรัตน์ บัวขาว. 2535 : 66 ; Armstrong. 1989 : 140 ; ชุศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 239) นักเรียน (กาญจนา คุณารักษ์. 2535 : 319 ; วิจิตร ไชยศิลป์. 2537 : 34 ; วิรัตน์ บัวขาว. 2535 : 66) ผู้แทนชุมชน (กาญจนา คุณารักษ์. 2535 : 319 ; วิจิตร ไชยศิลป์. 2537 : 34 ; Armstrong. 1989 : 140) ผู้ปกครองนักเรียน (กาญจนา คุณารักษ์. 2535 : 319 ; วิรัตน์ บัวขาว. 2535 : 66) ผู้ทรงคุณวุฒิ (กล้า ทองขาว. 2538 : 115 ; Armstrong. 1989 : 140) ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ในฐานะผู้นำทางวิชาการ ควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับหลักสูตร และจัดอบรมให้ความรู้และทักษะตามความต้องการของครู จัดส่งครูร่วมโครงการอบรมตามสถาบันต่าง ๆ (แรมสมร อยู่สถาพร. 2536 : 261) เพื่อที่จะเป็นผู้ริเริ่มความคิดในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น นักเรียน เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงหลักสูตรที่ดีจึงต้องสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองนักเรียน ในการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรทุกครั้ง หลายฝ่ายมองผู้ปกครอง หรือประชาชนในท้องถิ่น บุคคลเหล่านี้มีประสบการณ์ชีวิตจริง มีภูมิปัญญาหลากหลาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เข้ามามีส่วนร่วมกันจัดหลักสูตรเพื่อชุมชน (วิรัตน์ บัวขาว. 2535 : 66) การนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการในการนำหลักสูตรไปใช้ โดยผ่านการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา (วิชัย ดิสสระ. 2535 :99) โดยคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการจัดทำธรรมนูญสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนกำกับ ดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2542 : 29)

2. ครู เป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะมีคุณภาพหรือไม่ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากกระบวนการผลิตของสถาบันราชภัฏ ซึ่งหลักสูตรและกระบวนการผลิตครูในปัจจุบันต่างก็คำนึงถึงสมรรถภาพด้านความรู้ ด้านเทคนิควิธี ด้านคุณลักษณะและเจตคติ โดยเน้นการปฏิบัติจริง การที่ครูจะนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูจำเป็นต้องทำแผนการเรียนการสอน โดยรวบรวมข้อมูลต่างๆในคู่มือหลักสูตรของโรงเรียน และประสบการณ์ในการสอนของครูเป็นเครื่องกำหนดให้มีทางเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนหลายๆทาง (วิชัย ดิสสระ. 2535 :100)

การเตรียมครูอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดประชุมสัมมนาเพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องนโยบาย จุดมุ่งหมายของการศึกษา จุดหมายของหลักสูตร โครงสร้าง รูปแบบ และข้อกำหนดต่างๆของหลักสูตร การอบรมเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่อง การประชุมปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะที่จำเป็น เช่น การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ วิธีสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ (ธำรง บัวศรี. 2542 : 306) ครูต้องวางแผนการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ แนะนำช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เรียนอย่างมีความสุข มีอิสระภาพ ให้ความรัก ความมั่นคง ให้ข้อมูลย้อนกลับทางทรัพยากรการเรียนรู้และสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2542 : 29) เพราะโดยหน้าที่แล้วจะต้องเตรียมการสอนให้เหมาะสมกับสภาพห้องเรียนแต่ละห้อง สิ่งที่เป็นผลของการเตรียมการสอน เช่น โครงการสอน แผนการสอน สื่อการเรียนการสอน ล้วนเป็นผลของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. 2542 : 17)

ปัจจัยที่สำคัญ คือ ครูจะต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถและมีความกระตือรือร้นที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะต้องมีการเตรียมการจัดทำแผนการสอน ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความเข้าใจในการทำงานทั้งระบบ เพราะครูต้องคิดวิเคราะห์เพื่อวางแผน

คิดกิจกรรมและหาวิธีการจัดการเรียนการสอน ทำงานตามแผนที่กำหนด บันทึกประเมินผลตามหลักวิชาการ และนำผลไปปรับปรุงเพื่อวางแผนใหม่ในระยะต่อไป การทำแผนการสอนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อทั้งครูและผู้เรียน สำหรับครูการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการปฏิบัติตามขั้นตอนจนถึงการประเมินผลนั้น จะเป็นเสมือนการทำวิจัยในห้องเรียนที่ครูทุกคนสามารถเก็บและวิเคราะห์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้สถิติที่ยุ่งยากนัก เป็นการปรับปรุงการเรียนการสอน และสามารถนำไปใช้เป็นผลงานทางวิชาการในโอกาสต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม คณะผู้เชี่ยวชาญของโครงการช่วยเหลือทางวิชาการด้านการศึกษามาจากธนาคารพัฒนาเอเชีย ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาครูใน 4 ด้าน คือ การพัฒนาความสามารถในการคิด การใช้สื่อประสมในการเรียนการสอน ทักษะในการสื่อสาร และการเรียนโดยประสบการณ์ (ชุมพล ศรีทองกุล, 2544 : 4) และโรงเรียนส่วนใหญ่รับรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 96 เตรียมการใช้หลักสูตรโดยการประชาสัมพันธ์ให้ครู-อาจารย์ ทราบ วางแผนการจัดการเรียนการสอน พัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่ และประมาณร้อยละ 89 ได้พัฒนาสื่อการเรียนการสอน สำหรับปัญหาการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ เวลาเตรียมความพร้อม อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ โดยภาพรวม โรงเรียนส่วนใหญ่กว่า ร้อยละ 80 มีความพร้อมในการใช้หลักสูตร ร้อยละ 19 มีปัญหาเรื่องขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร อาคารสถานที่ ร้อยละ 29 ควรใช้หลักสูตรปีละชั้น (ธำรง ชูทัพ, 2535 : 66-67)

3. ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการในโรงเรียน เป็นบุคลากรที่สำคัญต่อการบริหารหลักสูตร โดยดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรด้วยวิธีการดังนี้ 1) การใช้กระบวนการทางการบริหาร การศึกษา 2) การใช้กระบวนการทางการจัดการ 3) การใช้กระบวนการทางการจัดตามหลักการศึกษา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของแต่ละโรงเรียน มีบทบาทในการประสานงาน กระตุ้นหรือเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้หลักสูตรแกนกลางมีความเหมาะสมกับสภาพชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน หรืออาจจะพัฒนาหลักสูตรย่อยของท้องถิ่นขึ้นมาเสริมหลักสูตรแกนกลาง โดยเฉพาะรายวิชาเลือกเสรี (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542 : 17)

4. ศึกษาในเทศกในท้องถิ่น อาจเป็นศึกษาในเทศกระดับเขตการศึกษา ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรจากหลักสูตรแกนกลาง ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสิ่งที่เป็เอกสารประกอบหลักสูตร (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542 : 17)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ด้านบุคลากร หมายถึง บุคลากรได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อเทคโนโลยี บุคลากรสามารถจัดตั้งศูนย์สื่อเทคโนโลยีในสถานศึกษา บุคลากรมีความรู้ด้านการเรียนการสอน บุคลากรมีความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอน บุคลากรมี การศึกษาวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ บุคลากรสามารถช่วยนิเทศการสอนบุคลากรอื่น ๆ ในหน่วยงานได้ บุคลากรได้รับการฝึกอบรมการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง บุคลากร

ได้เข้าร่วมอบรมตามที่สถาบันต่าง ๆ จัดขึ้น บุคลากรได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา บุคลากรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบุคลากรจัดอบรมความรู้แก่ครูแกนนำและครูต้นแบบเพื่อนำมาเทศการสอนแก่ครูในสถานศึกษา

2.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก

สถานศึกษาต้องเตรียมสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีให้พร้อมเพรียง โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ การใช้อินเตอร์เน็ตเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ โดยเฉพาะการสื่อสารทางไกลผ่านดาวเทียม การเตรียมตารางการออกอากาศเพื่อให้นักเรียนศึกษาจากโทรทัศน์ การกระจายเสียงตามหมู่บ้านใกล้เคียงเพื่อให้ความรู้และข่าวสารต่าง ๆ การติดตั้งป้ายความรู้ตามหน่วยงาน รวมทั้งการจัดทำจุลสาร แผ่นพับให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน หน่วยงานด้านการศึกษาระดับพื้นฐานเพราะถือเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การวางแผนการใช้เทคโนโลยีเป็นอย่างดีจะช่วยประหยัดงบประมาณ เวลาในการปฏิบัติงานได้ เพราะปัจจุบันนี้เป็นโลกข่าวสาร การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว สมควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพราะปกติการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในปัจจุบันยังไม่คุ้มค่า เพียงใช้แทนเครื่องพิมพ์ดีดเท่านั้น ดังนั้น จึงสมควรมีผู้ทรงคุณวุฒิด้านนี้โดยเฉพาะเพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ไปสู่การเรียนการสอน ก็จะทำให้การพัฒนาการศึกษาเป็นมาตรฐานสากลได้ (สมชาย เทพแสง. 2543 : 20)

สถานศึกษาต้องจัดระบบสารสนเทศให้ครบถ้วน ทั้งด้านการศึกษา ทรัพยากรต่าง ๆ จากชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานประกอบการ แหล่งความรู้ สามารถเป็นแหล่งข้อมูลให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ สถานที่ สื่ออุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณ โดยจัดระบบให้สามารถค้นคว้าตรวจสอบเชื่อมโยงกันได้ทั้งหน่วยงาน (สมชาย เทพแสง. 2543 : 19) หลักสูตรใหม่ย่อมต้องการสิ่งใหม่ ๆ ดังนั้น ต้องมีการจัดหาไว้ให้พร้อม โดยปรับปรุงอาคารสถานที่ เช่น ห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกงานตามหลักสูตรวิชา การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ควรคำนึงถึงสภาพโรงเรียนและท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์และอื่น ๆ ที่ต้องจัดหาและจัดทำมีมากเพราะต้องจัดให้กับสถานศึกษาทุกแห่ง จึงควรวางแผนแต่เนิ่น ๆ จะได้ทันเวลาที่น่าหลักสูตรมาใช้ (ธารง บัวศรี. 2542 : 309)

การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ผู้ใช้หลักสูตร เช่น การบริการห้องหลักสูตร ห้องสอนวิชาเฉพาะ ห้องฝึกงานตามลักษณะอาชีพในแต่ละจังหวัด ห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน การบริการเกี่ยวกับเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล และการบริการแนะแนว (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 241) จัดการด้านการบริการการใช้หลักสูตรแก่ครูในโรงเรียน โดยจัดให้มีฝ่ายบริการหลักสูตร เช่น ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุด การแนะแนว สนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดหาวัสดุและสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสถานที่ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน (อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 40)

การเตรียมพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ วัสดุฝึก สื่อการสอน ห้องสมุด อาคารสถานที่
งบประมาณ สถานที่ฝึกงาน การจัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับหลักสูตร (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์.
2535 : 63) การอำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์และวัสดุต่าง ๆ ได้แก่ ห้องประชุม ห้องสมุด
ศูนย์โสตทัศนูปกรณ์ (สุทนต์ ศรีไสย์. 2538 : 60 ; แรมสมร อยู่สถาพร. 2536 : 261)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง
การจัดเตรียมสื่อวัตกรรมการเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดหาสื่อวัตกรรมการในห้อง
การจัดให้มีอินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ การจัดทำระบบตรวจสอบเชื่อมโยงกันได้ทั้ง
หน่วยงาน การจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับการศึกษา การจัดทำสารสนเทศเกี่ยวกับแหล่ง
ทรัพยากรในห้องเรียน การจัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหาหนังสือ
วารสารไว้บริการแก่ครู การจัดทำคู่มือหลักสูตรไว้บริการครู การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา การจัดให้มีห้องปฏิบัติการตามหลักสูตรวิชา การจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่อง
มือเครื่องใช้ให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา การจัดบริการห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน
และการจัดบริการห้องแนะแนวในสถานศึกษา

2.3 ด้านการสนับสนุนส่งเสริม

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่จะทำให้
หลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ดังนั้น นอกจากการเตรียมตัวผู้สอนให้พร้อมตลอดจน
การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แล้ว การสนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารมีบทบาท
สำคัญ (ธำรง บัวศรี. 2542 : 314) ในการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การ
สนับสนุนส่งเสริมของผู้บริหารนับเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตร เพราะถ้าขาด
การสนับสนุนส่งเสริมจากผู้บริหารแล้ว ย่อมทำให้การพัฒนาหลักสูตรไม่สมบูรณ์แบบ การ
สนับสนุนส่งเสริมเป็นงานที่ผู้บริหารต้องจัดขึ้นเพื่อการพัฒนาหลักสูตรประสบผลสำเร็จตาม
ความมุ่งหมายของการจัดทำหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนการอบรมความรู้
ที่เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา ควรสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดทำสาระของหลักสูตร ควร
สนับสนุนส่งเสริมในด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การ
จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน การติดตามผลและการนิเทศ เพื่อ
เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้การพัฒนาหลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่หลักสูตรนั้น ๆ
กำหนดไว้ ผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการสนับสนุนและส่งเสริม แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้
(ชูศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 241-242)

2.3.1 กลุ่มการประเมินผล การประเมินผลหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่กระทำอยู่
อย่างสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และความจำเป็นที่จะต้องทำบ่อย ๆ ต่อเนื่อง
และรวดเร็ว เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร สำหรับบุคคลที่ทำ
หน้าที่ประเมินผลหลักสูตรนอกเหนือจากนักประเมินผลและครูที่ทำการสอนในหลักสูตรนั้น ๆ
แล้ว นักวิจัยการศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารการประเมินผลหลักสูตรมากอีกกลุ่มหนึ่ง

2.3.2 กลุ่มนิเทศการศึกษา เป็นกลุ่มที่ต้องติดตามการใช้หลักสูตรทั้งในระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับโรงเรียนตามระดับที่ผู้นิเทศก์ได้รับมอบหมาย การนิเทศในระดับดังกล่าว ถือว่าเป็นการนิเทศทั่วไป แต่การนิเทศหลักสูตรที่มีความสำคัญอีกจุดหนึ่งคือ การนิเทศภายใน การนิเทศภายในมีความสำคัญและจำเป็น เพราะหลักสูตรใหม่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับมัธยมศึกษา จึงต้องเร่งรัดดำเนินการตามแนวหลักสูตรใหม่ ทำให้ต้องใช้การนิเทศการศึกษาเข้ามาช่วยในการชี้แจง ทำความเข้าใจ เสนอแนวทางในการดำเนินงานแก่บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542 : 166) การนิเทศเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร (Guthrie and Reed. 1991 : 340) ดังนั้น ผู้บริหารควรมีบทบาทในการบริหารหลักสูตร ควรนิเทศการใช้หลักสูตร ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือครู ส่งเสริมการใช้หลักสูตรของครูได้อย่างถูกต้อง และจัดให้มีการนิเทศการใช้หลักสูตรภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 38-40) การนิเทศเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาหลักสูตรโดยตรง เป็นการให้บริการเสริมทางวิชาการ (สุทนต์ ศรีไสย์. 2538 : 42) และช่วยครูให้มีการปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538 : 66)

การนิเทศหลักสูตรนี้เป็นกระบวนการในการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน 3 ฝ่าย คือ 1) ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร และหัวหน้าหมวดวิชาต่าง ๆ รวมถึงผู้มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะที่ผู้บริหารมอบหมาย 2) ผู้ได้รับผลประโยชน์ในการใช้หลักสูตรโดยตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ครูที่สอนวิชานั้น ๆ 3) ผู้สนับสนุนการนิเทศ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน คณะกรรมการศึกษา คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันต่าง ๆ วิทยากรในชุมชน รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 242)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ด้านการสนับสนุนส่งเสริม หมายถึง การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตร การสนับสนุนงบประมาณในการเตรียมความพร้อมในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนให้ชุมชนใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ การสนับสนุนชุมชนให้บริการแหล่งความรู้แก่สถานศึกษา การสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อการสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น การสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนให้การนิเทศเป็นการให้บริการเสริมทางวิชาการ การสนับสนุนให้มีการใช้วิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมครูให้มีการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง การให้ความช่วยเหลือครูในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.1 ความหมายของหลักสูตร

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายหลักสูตรว่า หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน (Halsey. 1986 : 248 ; Armstrong. 1989 : 2 ; Stark and Lattuca. 1997 : 7 ;

Yerkes. 1994 : 356 ; Longstreet and Shane. 1993 : 47 ; ปราณี เถกิงพลและคณะ. 2530 : 1 ; รัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2536 : 10 ; อุทัย บุญประเสริฐ. 2540 : 5) ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (Longstreet and Shane. 1993 : 47) มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่า พัฒนาทักษะและสามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติได้ (Oliva. 1992 : 7)

นอกจากนั้นแล้ว หลักสูตรยังหมายถึง หลักสูตรที่จัดในโรงเรียน หรืออาจจัดเป็นหลักสูตรเฉพาะก็ได้ (Yerkes. 1994 : 356 ; Halsey. 1986 : 248) แต่ต้องมีรายละเอียดของเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับหลักสูตรที่ใช้จัดสอนในโรงเรียน (Alexander. 1992 : 340) และหลักสูตรยังหมายถึง แผนพันธกิจ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน ความรู้ที่นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด โดยให้นักเรียนได้เลือกเรียนและได้ฝึกจากชุดวิชาเฉพาะในหลักสูตร (Stark and Lattuca. 1997 : 7) ซึ่งเนื้อหาสาระอาจมีรูปแบบหรือไม่มีรูปแบบก็ได้ (Oliva. 1992 : 7) โดยจัดให้มีเนื้อหาวิชาเรียนที่เป็นระบบ โรงเรียนเป็นผู้ออกแบบเพื่อใช้สอนนักเรียน เน้นทักษะหรือกระบวนการและมีวิธีการสอนด้วย (Longstreet and Shane. 1993 : 47)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือโปรแกรมการเรียนที่โรงเรียนจัดให้แก่ให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสามารถ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เข้าใจ เห็นคุณค่าในหลักสูตรเฉพาะหรือชุดวิชาที่โรงเรียนจัดขึ้น

3.2 ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่น

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายหลักสูตรสถานศึกษาว่า หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆที่โรงเรียนจัดให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นหนึ่งที่ใดโดยเฉพาะ (เรวัฒน์ สุธรรม. 2535 : 12 ; สิริวรรณ ศรีพลและปราณี สังขะตะวรรณ. 2539 : 144 ; ปราณี สังขะตะวรรณและพัชรา ทวีวงศ์ ณ อยุธยา. 2534 : 80) เป็นแผน โครงการ หรือจุดหมายปลายทางที่จัดให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นหนึ่งที่ใดโดยเฉพาะ (ปราณี สังขะตะวรรณและพัชรา ทวีวงศ์ ณ อยุธยา. 2534 : 80)

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่สร้างขึ้นตามสภาพปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เป็นหลักสูตรที่ใกล้ชิดผู้เรียน และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ตอบสนองสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนได้มากที่สุด (เรวัฒน์ สุธรรม. 2535 : 12) โดยโรงเรียนจัดทำเอกสารหลักสูตรเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนในท้องถิ่นนั้นๆ (รัตนะ บัวสนธ์. 2536 : 160)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง หลักสูตรที่ที่ครูพัฒนาขึ้นในโรงเรียนหรือครูได้จัดทำหรือปรับปรุงขึ้น สำหรับใช้ในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในสังคมของผู้เรียนในท้องถิ่นนั้น

3.3 ความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร

การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงท้องถิ่นเป็นสำคัญ ท้องถิ่นจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้น ได้มีนักการศึกษาให้ความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ สาเหตุที่ต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพราะหลักสูตรกลางไม่

สามารถจัดเนื้อหาวิชาการที่สำคัญในโปรแกรมการเรียนการสอนให้แก่เด็กได้ ครูที่มีความสามารถในด้านการสอนหลักสูตรวิชาแกนมีไม่มากนัก ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อและเครื่องใช้ต่าง ๆ และการเรียนการสอนในแต่ละภาคเรียน นักเรียนมีความรู้ในเรื่องที่จะเรียนน้อย ทำให้ได้เนื้อหาวิชาน้อยเกินไป (ปราณี เถกิงพลและคณะ. 2530 : 83)

ถึงแม้ว่าจะมีหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทแล้ว ก็ยังต้องมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพราะหลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทได้กำหนดจุดหมาย เนื้อหาสาระอย่างกว้าง ๆ ที่ไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระความรู้ตามสภาพแวดล้อมสังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิสำเนาท้องถิ่นของตน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาคน ครอบครัวและท้องถิ่น ให้ความรักความผูกพันตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนอย่างมีความสุข หลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตรแกนกลางไม่สามารถนำทรัพยากรท้องถิ่นโดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทมาใช้ประโยชน์ได้ หลักสูตรท้องถิ่นสามารถบูรณาการโดยการนำทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนได้รู้จักท้องถิ่นของตน เกิดความรักและความผูกพันกับท้องถิ่นของตนและสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539 : 109-110)

นอกจากนี้หลักสูตรยังเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงของตนในด้านเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนสามารถจะพัฒนาตนเอง พัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ครอบครัวและท้องถิ่น รวมทั้งทำให้ผู้เรียนรู้จักท้องถิ่นของตนเอง เกิดความรักและความผูกพันกับท้องถิ่น (กรมวิชาการ. 2536 : 8)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นเนื่องจากหลักสูตรแกนกลางเป็นหลักสูตรที่ใช้กันทั่วประเทศ ไม่สัมพันธ์กับชีวิตจริงเพราะแต่ละท้องถิ่นมีสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมต่างกัน หลักสูตรแกนกลางไม่สามารถตอบสนองท้องถิ่นได้ จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3.4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและมีความชัดเจน จำเป็นต้องมีขั้นตอนการดำเนินงานหรือกระบวนการพัฒนา ซึ่งมีขั้นตอนคล้ายกับการสร้างหลักสูตรทั่วไปคือ มีคณะกรรมการจัดหลักสูตร คณะกรรมการชุดนี้จะดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการของท้องถิ่น กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร กำหนดเนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล เมื่อได้หลักสูตรแล้วจะมีการตรวจสอบโดยการทดลองใช้เพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไข จากนั้นจะนำหลักสูตรไปใช้อย่างกว้างขวาง หลังจากใช้ไปแล้วจะมีการประเมินหลักสูตรภายหลังการ

ใช้อีกครั้งหนึ่ง (เทือน ทองแก้ว. 2530 : 320)

การปรับหลักสูตรให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นเพื่อเสริมทางหลักสูตรกลาง อาจดำเนินการในระดับเขตการศึกษา จังหวัด อำเภอ โรงเรียนก็ได้ ขั้นตอนการปรับหรือการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะนี้ ได้แก่ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537 : 23-24) 1) ตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร 2) กำหนดหลักการจุดประสงค์ โครงสร้าง รูปแบบ 3) ยกย่องเนื้อหาสาระ วางแผนการสอน สื่อการเรียนและคู่มือครู 4) ทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุง 5) วางแผนอบรมครูเพื่อการใช้หลักสูตร 6) การปฏิบัติการสอน 7) การประเมินผล ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรตามซึ่งมีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน คือ 1) วิเคราะห์ข้อมูลที่มีความจำเป็นอันจะนำมาซึ่งการปรับปรุงหลักสูตร 2) สำรวจความต้องการและความจำเป็นของสังคม ชุมชนและผู้เรียน 3) กำหนดวัตถุประสงค์ของการให้การศึกษาให้ตรงกับความต้องการของสังคม 4) เลือกเนื้อหาวิชาที่ต้องการนำมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาที่ตรงกับวัตถุประสงค์ 5) เลือกบุคลากรที่มีความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้นๆมาร่วมจัดทำหลักสูตร 6) จัดเรียงลำดับเนื้อหาความรู้ 7) สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับเนื้อหาวิชาเพื่อการจัดการเรียนการสอน 8) กำหนดการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 90)

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรแบบอื่น ๆ ที่นิยมใช้กันเช่น 1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ 4) กำหนดมาตรการวัดและประเมินผล 5) นำหลักสูตรไปใช้ 6) ประเมินผลการใช้หลักสูตร และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร (สงัด อุทรานันท์. 2532 : 38) นอกจากนั้นยังมีการ 1) สำรวจข้อมูลอาชีพในท้องถิ่น ความพร้อมของโรงเรียนและชุมชน 2) ประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ วิทยากรในท้องถิ่นและครูผู้สอน 3) นำรายวิชาอาชีพไปทดลองใช้ในโรงเรียนและปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ 4) เสนอกรมวิชาการเพื่อพิจารณาอนุมัติ และ 5) ปรับแก้ตามที่กรมวิชาการเสนอแนะ (พิกุล สีหาพงษ์. 2534 : 3-4) และยังมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติและตั้งคณะทำงาน จัดทำระบบสารสนเทศ อบรมวิธีการพัฒนาหลักสูตร ดำเนินการตามแผน ทดลองใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผล ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น และประชาสัมพันธ์หลักสูตร ผู้บริหารและผู้จัดทำหลักสูตรควรจัดทำแผนดำเนินการในการประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนในท้องถิ่น (สิริวรรณ ศรีพลและปราณี สังขะตะวรรณ. 2539 : 139-140) ตลอดจนการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2529 : 140)

นอกจากนี้ ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 123-135) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น

- ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
- ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรระดับท้องถิ่น
- ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเนื้อหา
- ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกิจกรรม
- ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน
- ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล
- ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 10 การเสนอขออนุมัติใช้หลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้
- ขั้นตอนที่ 12 การประเมินผลหลักสูตร

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีดังนี้

- 1) ตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร 2) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 3) กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร 5) ทดลองใช้หลักสูตร 6) ประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ชุมชนทราบ

3.5 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดการศึกษาตามมาตรา 27 ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ และให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 15) ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลาง สำหรับการจัดการศึกษาในระบบ และยังเป็นแนวทางในการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะทางอื่น นำไปพิจารณากำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเฉพาะทางดังกล่าวด้วย (กรมวิชาการ. 2543 : 17) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องมีการกำหนดแผนงาน ซึ่งแผนงานการพัฒนาหลักสูตร และการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2543-2545 ประกอบด้วย 11 แผนงาน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2543 : 10-11)

- แผนงานที่ 1 การจัดทำกรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานที่ 2 การจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานที่ 3 การจัดทำคู่มือกลุ่มวิชา

- แผนงานที่ 4 การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร
- แผนงานที่ 5 การทดลองรูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้
- แผนงานที่ 6 การประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานที่ 7 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานที่ 8 การนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานที่ 9 การพัฒนาบุคลากร
- แผนงานที่ 10 การประกาศหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- แผนงานที่ 11 การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะสำคัญหรือมีจุดเด่น ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2543 : 9-10)

1. เป็นหลักสูตรที่จัดอย่างต่อเนื่องตลอด 12 ปี มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์และสมดุลทุกด้านโดยจัดแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี คือ ช่วงชั้นที่ 1 ป.1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ป.4-6 ช่วงชั้นที่ 3 ม.1-3 ช่วงชั้นที่ 4 ม.4-6
2. เป็นหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาในระบบเพียงหลักสูตรเดียว ทั้งนี้โดยมีการกำหนดเป็นมาตรฐานแกนร่วม มาตรฐานแกนเลือก ซึ่งแยกเป็นสายสามัญ สายวิชาชีพ และเฉพาะทาง เพื่อเป็นเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพของผู้เรียน โดยมีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานกลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น (Benchmark) เพื่อเป็นแนวทางการประเมินผลอย่างชัดเจนต่อเนื่อง นำไปสู่คุณภาพการศึกษา
4. เป็นหลักสูตรที่มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ รวม 8 กลุ่มวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้สอดคล้องกับสาระสำคัญในมาตรา 23 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
5. เป็นหลักสูตรที่มีการกำหนดสาระหลักของกลุ่มวิชา (Strand) ไว้ทุกกลุ่ม เพื่อให้มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย และเปิดโอกาสให้สถานศึกษา/เขตพื้นที่สามารถกำหนดสาระให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการได้
6. เป็นหลักสูตรที่มีสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ ภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเน้นความสมดุลระหว่างความเป็นไทยและความเป็นสากล
7. เป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการ ทั้งในกลุ่มวิชาและระหว่างกลุ่มวิชา ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

8. เป็นหลักสูตรที่กำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระของกลุ่มวิชาเป็นช่วงชั้น เพื่อเปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระเป็นรายปี/รายภาค ให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน

9. เป็นหลักสูตรที่กำหนดให้มีการวัดผลและประเมินผล โดยเน้นวิธีการประเมินที่หลากหลายตามสภาพจริง ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียนรู้ทุกด้าน คือ ความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานกลุ่มวิชา

10. เป็นหลักสูตรที่ให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้และประสบการณ์ในลักษณะการปฏิบัติจริง ด้วยการกำหนดให้มีโครงงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ในทุกกลุ่มวิชา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้และสร้างความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง

11. เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสทางการศึกษา โดยให้คนด้อยโอกาสและคนปกติ มีความเท่าเทียมกันในการเรียนรู้

12. เป็นหลักสูตรที่สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้อะหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

13. เป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่สามารถติดต่อสื่อสาร และอยู่ร่วมกันได้ในสังคมโลกอย่างมีความสุข เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ได้มีการจัดสัดส่วนตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (กรมวิชาการ.2543 : 19)

ตาราง 1 การจัดสัดส่วนตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้			กิจกรรม พัฒนาผู้เรียน %	รวม %
	% แกนร่วม	% แกนเลือก	% เลือกเสรี		
ป.1 – 3	80	-	-	20	100
ป.4 – 6	75	-	5	20	100
ม.1 – 3	50	30	5	15	100
ม.4 – 6	30	55	5	10	100

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยกลุ่มวิชาจำนวน 8 กลุ่มวิชา ดังนี้
(กรมวิชาการ. 2543 : 20)

1. สุขศึกษาและพลศึกษา
2. ศิลปะ
3. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
4. ภาษาไทย
5. คณิตศาสตร์

6. วิทยาศาสตร์

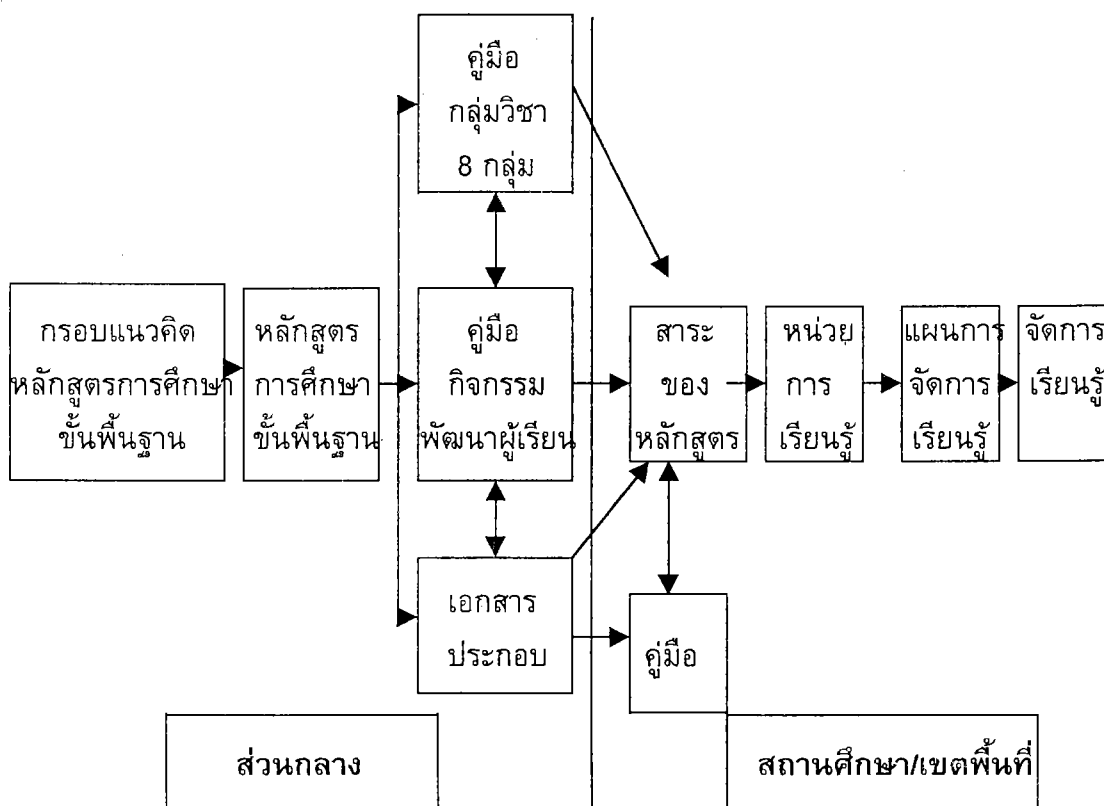
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี

8. ภาษาต่างประเทศ

สำหรับส่วนกลาง มีหน้ารับผิดชอบในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มพัฒนาจากกรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำเป็นคู่มือกลุ่มวิชา 8 กลุ่ม คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเอกสารประกอบการเรียนการสอน

หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนของการหลักสูตรสถานศึกษาต่อจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้คู่มือกลุ่มวิชา 8 กลุ่ม คู่มือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และเอกสารประกอบ มาจัดทำเป็นสาระของหลักสูตรและคู่มือ โดยกำหนดหน่วยการเรียนรู้ กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาในส่วนของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่ สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2543 : 24)



ภาพประกอบ 2 กระบวนการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา

แหล่งที่มา : กรมวิชาการ. (2543) สรุปรายงานการประชุมเรื่อง กรอบและทิศทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร. หน้า 24.

นอกจากนั้นหลักสูตรสถานศึกษา ยังประกอบด้วย มาตรฐานที่เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาในมาตรฐานที่ 25 กำหนดให้สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 18) และมาตรฐานที่ 17 ให้มีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 30)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลาง สำหรับการจัดการศึกษาในระบบ โดยให้สถานศึกษานำไปจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม จัดทำคู่มือ โดยกำหนดเป็นหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3.6 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายไว้ดังนี้

ศักยภาพ ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Potential ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมายว่า หมายถึง อำนาจหรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้พัฒนา หรือแสดงให้เห็นปรากฏเป็นที่ประจักษ์ได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2538 : 780-781) เป็นความสามารถ อำนาจ หรือคุณสมบัติที่แฝงอยู่ในแต่ละคนที่สามารถพัฒนาได้ (ลัดดา เสือสืบพันธ์. 2540 : 5) เป็นพลังในตัวบุคคลที่สามารถแสดงออกและพัฒนาทางพฤติกรรมให้มีเพิ่มมากขึ้นได้ (พินิจ รัตนะสุขจิตต์. 2544 : 10) เป็นความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน สามารถพัฒนาได้ (Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary. 1994 : 1125) เป็นความสามารถในการพัฒนาให้เป็นจริงได้ (Merrian Webster's Collegiate Dictionary. 1995 : 912) เป็นความสามารถในการกระทำให้สำเร็จ ที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน และเป็นความสามารถที่พัฒนาได้ (Pearsall and Trumble. 1996 : 1133)

คุณสมบัติในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดย 1) ศึกษาหลักสูตร แผนการสอน หรือ คู่มือครู 2) ศึกษาผู้เรียน 3) เตรียมการสอน 4) เตรียมสื่อการเรียน 5) เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน 6) เตรียมวิธีการวัดและประเมินผล (จันทิภา ลิ้มปิเจริญ. 2528 : 309) คุณสมบัติในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้ โดยการตั้งคณะกรรมการ พัฒนาหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความต้องการของผู้เรียนและความก้าวหน้าทางวิทยาการ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับท้องถิ่น และดำเนินการยกร่างหลักสูตรท้องถิ่น หลังจากนั้นนำไปทดลองหาประสิทธิภาพและนำมาปรับปรุงเพื่อนำไปใช้จริง (สิริวรรณ ศรีพหลและปราณี สังขะตะวรรณ. 2539 : 143)

สำหรับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน มีดังนี้ 1) ครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมการใช้หลักสูตร โดยพิจารณานำหลักสูตรไปใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มวิชา 8 กลุ่มในหลักสูตรแม่บทโดยใช้ระยะเวลา จำนวนคาบเรียนตามที่กำหนดไว้ในแผนการสอน 2) เน้นให้

ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง 3) นำบุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้ความรู้กับผู้เรียน 4) สอดแทรก คุณธรรม ค่านิยมต่างๆที่ปรากฏตามเนื้อหาของหลักสูตรให้กับผู้เรียนทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจประวัติความเป็นมาของชุมชน การเปลี่ยนแปลงใน ของชุมชน สามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่มีคุณค่าให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน มีความรักและเข้าใจใน บทบาทของตนที่มีต่อชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 79)

จากความหมายและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพของบุคลากรในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ความรู้ความสามารถของครู หรือคุณสมบัติที่มีอยู่ในตัวครู ซึ่งอำนวยให้ครูสามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ใน 1) ด้านการจัดทำสาระของ หลักสูตร 2) ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ด้าน การจัดการเรียนรู้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องทำสาระการเรียนรู้ทั้งสาระการ เรียนรู้แกนร่วม แกนเลือกและเลือกเสรี เป็นรายปี/รายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในแต่ละปี/ ภาค และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยให้มีการดำเนินการในเรื่องของศักยภาพด้าน การจัดทำสาระของหลักสูตร ศักยภาพด้านการจัดหน่วยการเรียนรู้ ศักยภาพด้านการจัดทำ แผนการจัดการหน่วยการเรียนรู้และศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2543 : 24)

3.6.1 ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร

สถานศึกษาต้องจัดทำสาระของหลักสูตร ทั้งในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้แกน ร่วม แกนเลือก เลือกเสรี ด้วยการนำเอามาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา มาตรฐานการเรียนรู้ ช่วงชั้น สาระการเรียนรู้กลุ่มวิชา และสาระการเรียนรู้ช่วงชั้นมาจัดทำ โดยให้สอดคล้องกับ สภาพความจำเป็นและความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่นฯ ตามแนวทางการ ดำเนินงาน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544ก : 584-588)

1.1 กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้รายปี/รายภาค โดยวิเคราะห์จากมาตรฐานการ เรียนรู้ช่วงชั้นแกนร่วม แกนเลือกที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มวิชา มาจัดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ รายปี/รายภาคที่ระบุถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ซึ่งจะเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ใน แต่ละปี/ภาคนั้น

1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค โดยวิเคราะห์จากสาระการเรียนรู้ช่วง ชั้น แกนร่วม แกนเลือกที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่มวิชา โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ รายปี/รายภาคที่กำหนดไว้ ในการพิจารณากำหนดสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคของสถาน ศึกษา ควรคำนึงถึง ความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น การเป็นตัวแทน ของความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ ความทันสมัย การปฏิบัติได้จริง เป็น ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียนและต่อสังคม รวมทั้งมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ฯลฯ การ จัดสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคนั้น ควรจัดเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายากหรือเรียงตามลำดับ ก่อนหลัง จัดให้มีความต่อเนื่อง เชื่อมต่อการสะสมความรู้และเพียงพอสำหรับการเรียนในขั้นสูง

ขึ้น จัดให้มีการสัมพันธกันเพื่อให้เกิดการบูรณาการของความรู้ และทักษะ รวมทั้งเพื่อการเทียบโอนความรู้ด้วย สำหรับการจัดทำสาระการเรียนรู้เลือกเสรี สถานศึกษาสามารถกำหนดตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

1.3 กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิต สถานศึกษากำหนดจำนวนเวลาและจำนวนหน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค ที่จัดทำดังนี้ ช่วงชั้น ม.1-3 และ ม. 4-6 กำหนดจำนวนหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค ให้เหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ ในการกำหนดจำนวนหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค สำหรับช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ สาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือกและเลือกเสรี ที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียนมีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต สำหรับสาระการเรียนรู้แกนเลือกและเลือกเสรีของสายอาชีพและเฉพาะทางอื่น ใช้เกณฑ์การพิจารณา คือ สาระการเรียนรู้ที่ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ระหว่าง 40-60 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต ทั้งนี้สถานศึกษาสามารถกำหนดได้ตามความเหมาะสมและใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน

1.4 จัดทำคำอธิบายรายวิชาเป็นการนำเอามาตรฐานการเรียนรู้รายปี/รายภาค สาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค รวมทั้งเวลาและจำนวนหน่วยกิตที่กำหนด มาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา โดยให้ประกอบด้วย ชื่อรายวิชา จำนวนเวลา หรือจำนวนหน่วยกิต มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ สำหรับชื่อรายวิชามีแนวทางในการกำหนด ดังนี้ ชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค ของสาระการเรียนรู้แกนร่วม ให้ใช้ชื่อรายวิชาตามชื่อกลุ่มวิชา ส่วนชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค แกนเลือกและเลือกเสรี กำหนดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องสื่อความได้ชัดเจน มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชานั้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในการจัดทำสาระของหลักสูตร มีความสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือกและเลือกเสรี จัดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน จัดสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคโดยเรียงลำดับจากง่ายไปยาก กำหนดสาระการเรียนรู้โดยจัดให้สัมพันธ์กันเพื่อการเทียบโอนความรู้ กำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม กำหนดหน่วยกิตให้สอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ นำมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เวลาและหน่วยกิตมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา เขียนชื่อรายวิชาของสาระการเรียนรู้แกนร่วมโดยใช้ชื่อวิชาตามกลุ่มวิชา

3.6.2 ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้เป็นการนำเอาสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค ที่กำหนดไว้ไปบูรณาการจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ เพื่อความสะดวกในการจัดการเรียนรู้

และผู้เรียนได้เรียนรู้ในลักษณะองค์รวม หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และจำนวนเวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อเรียนครบทุกหน่วยย่อยแล้วผู้เรียนสามารถบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ รายปี/รายภาคของทุกรายวิชาที่นำเอามาบูรณาการจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้นั้นๆ ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ อาจบูรณาการทั้งภายในกลุ่มวิชา และระหว่างกลุ่มวิชา โดยพิจารณาจากมาตรฐานการเรียนรู้ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน การจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติโครงงานอย่างน้อย 1 โครงงาน (กรมวิชาการ. 2544 : 585-586)

โครงงาน (Project) หลักสูตรนี้ให้ความสำคัญกับการที่ให้ผู้เรียนได้สร้างผลผลิตที่มีคุณภาพจากการปฏิบัติจริง โดยได้ใช้เวลาสร้างสรรค์ในระหว่างเรียน และนักเรียนจะต้องทำโครงงานตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้าง ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2542 : 23)

1. โครงงานตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงงานที่ผู้เรียนจะต้องนำความรู้ ทักษะที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้นมาบูรณาการใช้ในการทำโครงงาน
2. โครงงานตามความสนใจ เป็นโครงงานที่ผู้เรียนต้องจัดทำตามความถนัดความสนใจ และความต้องการของตนเอง ผู้เรียนจะต้องนำความรู้และทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการใช้ จัดทำโครงงานตามที่คุณเรียนสนใจ ซึ่งจะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริง

การจัดโครงงานตามโครงสร้าง ในช่วงการศึกษาระยะต้นๆ จะเน้นโครงงานตามสาระการเรียนรู้มากกว่าโครงงานตามความสนใจ แต่ในช่วงการศึกษาที่สูงขึ้น จะเน้นโครงงานตามความสนใจมากกว่าโครงงานตามสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อพยายามสร้างสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ นั้น มีทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยการสร้างเอง ทำเองและรู้เอง (Constructionism) ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มั่นคงก่อเกิดภูมิปัญญาแก่ผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง เด็กจึงควรได้รับการสนับสนุนให้ลงมือปฏิบัติโครงงานง่าย ๆ ที่ตัวเองคิดและดำเนินการเอง นักเรียนต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ต้องปรับจากการอ่านหนังสือไปสู่การเรียนรู้ของจริงในสถานการณ์จริง (กรมวิชาการ. 2542 : 14)

การเขียนมาตรฐานการเรียนรู้ ทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการที่ผู้สอนจะนำมาตรฐานในแต่ละด้านมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ผู้สอนสามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละหน่วย ให้มีความสมดุลและพัฒนาในลักษณะองค์รวมให้เกิดขึ้นในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษา นั่นคือ การบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถเลือกมาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านทักษะ/กระบวนการ และมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดก็ได้ มาเป็นจุดเน้นในหน่วยการเรียนรู้ที่ออกแบบได้ตามต้องการ (สมศักดิ์ สันธุระเวช. 2542 : 18)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการภายในกลุ่มวิชา มีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวิชาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีความสามารถนำสาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ จัดหน่วยการเรียนรู้โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และเวลา มีความรู้ในการจัดให้มีโครงงานต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนปฏิบัติตามสภาพจริง จัดให้มีโครงงานตามสาระการเรียนรู้ จัดให้มีโครงงานตามความสนใจของผู้เรียน กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษา จัดอบรมความรู้ต่างๆ ให้กับนักเรียน มีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์จริง และใช้วิทยาการท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนรู้

3.6.3 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี/รายภาค หรือหน่วยการเรียนรู้ที่จัดทำมา กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้สอน (กรมวิชาการ. 2544 ก : 586)

สาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มมีขอบข่ายสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ความรู้ (Knowledge) ในเชิงกระบวนการ เชิงประจักษ์ เชิงเนื้อหา 2) ทักษะ (Skill) ที่จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น ทักษะพื้นฐาน ทักษะการคิด ทักษะการสื่อสาร ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการจัดการ ทักษะในงานอาชีพ 3) คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม สำหรับขอบข่ายสาระการเรียนรู้นอกจากจะมุ่งพัฒนาตนเองของผู้เรียนแล้ว ยังมุ่งเน้นความเป็นชาตินิยม ความเติบโตทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ และการแข่งขันสู่ความเป็นผู้นำ การจัดสาระการเรียนรู้ จัดเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐาน เป็นสาระการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ซึ่งมี 8 กลุ่ม ผู้เรียนจะต้องเรียนกลุ่มใดบ้างเป็นไปตาม โครงสร้างที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้เลือก ไม่มีการกำหนดไว้ในโครงสร้าง หลักสูตรว่าจะต้องเรียนสาระการเรียนรู้กลุ่มใด ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้เรียนได้ มีการปรึกษาหารือร่วมกัน ให้มีการจัดสาระการเรียนรู้ เลือกสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น สัดส่วนของการจัดสาระการเรียนรู้ในกลุ่มพื้นฐานและกลุ่มเลือกนั้น ในช่วงชั้นปีที่สูงขึ้น เปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระในการที่จะจัดสาระการเรียนรู้เลือกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมากขึ้น (กรมวิชาการ. 2542 : 22-23)

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูมีความรู้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีมา กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถกำหนดหน่วยการเรียนรู้มาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ กำหนด โครงงานไว้ชัดเจนในโครงสร้างของหลักสูตร จัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับ 8 กลุ่มวิชา จัดทำสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มให้มีขอบข่ายในด้านความรู้ จัดทำสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชา ให้มีขอบข่ายในด้านทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม จัดโครงงานตามสาระการเรียนรู้

ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองและผู้เรียนเกี่ยวกับการกำหนดสาระการเรียนรู้ต่างๆ จัดสาระการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จัดสาระการเรียนรู้แกนเลือกโดยจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

3.6.4 ด้านการจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น ครูและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ถ่ายทอดความรู้ ไปเป็นผู้ช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างสรรค์ความรู้ของตน (กรมวิชาการ. 2544 : 21-22) ครูจัดการเรียนรู้ต้องพิจารณาและตรวจสอบตลอดเวลาว่า นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ตรงตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้าง และทำการแก้ไขให้กิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ศรีสมร พุ่มสะอาด. 2543 : 77)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม มีความสมดุล ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม ในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาตนเองตามเป้าหมายและวิธีการที่วางไว้ ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจในความสุขของสถานะที่ตนเองดำรงอยู่ ในช่วง 6 ปีแรก เน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนพึ่งตนเอง มีความรับผิดชอบ มีวินัย และการมีส่วนร่วม สำหรับในช่วง 6 ปีหลังจะให้ความสำคัญกับความรู้และทักษะ โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถทางอารมณ์ (Emotional Ability) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้ชีวิต โดยมุ่งปลูกฝังตั้งแต่เด็กให้มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจเห็นใจผู้อื่น และสามารถแก้ไขข้อขัดข้องทางอารมณ์ สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ นอกจากนั้นยังเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเองด้วยการสร้างภาพบวกให้กับตนเอง (กรมวิชาการ. 2542 : 25)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนแต่ละคนมีธรรมชาติที่แตกต่างกัน ในด้านวัย วุฒิภาวะ ทัศนคติ ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนมีการดำเนินชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ซึ่งมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้จึงยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามธรรมชาติ เติบโตตามศักยภาพที่มีอยู่และการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544 ก : 587-589)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มวิชา เพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่างๆ ของผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ และสมดุล ทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงงามควบคู่ไปกับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ การจัดการเรียนรู้เน้นการบูรณาการ สาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและ

ภายนอก กลุ่มวิชา โดยการจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้และให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยการปฏิบัติโครงงาน อย่างน้อยช่วงชั้นละ 1 โครงงาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด สถานศึกษาและครูสอนควรจัดการเรียนรู้โดย (กรมวิชาการ. 2544 ก : 590)

1. ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีประสบการณ์ตรง สัมพันธ์และเชื่อมโยงกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ค้นคว้า แสวงหาความรู้อย่างอิสระ

3. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกใช้วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับตนเอง

5. ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติให้ได้ คิดเป็น ทำเป็น มีทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

6. ใช้สื่อที่หลากหลาย รวมทั้งนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร เน้นสื่อที่ใช้สำหรับการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งของผู้เรียนและผู้สอน ไม่มีการกำหนดสื่อประจำรายวิชาจากส่วนกลาง ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำ/พัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเอง หรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ หรือผู้สอนเลือกสื่อใช้สื่อเองได้ ควรเป็นสื่อที่หลากหลาย ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า เข้าใจง่าย น่าสนใจ ชวนติดตามและรวดเร็ว รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อให้สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้และพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษาควรดำเนินการต่อไปนี้

6.1 จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

6.2 ศึกษา ค้นคว้าและวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

6.3 จัดทำสื่อและจัดหาสื่อการเรียนรู้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน

6.4 ศึกษา ทำความเข้าใจวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสม หลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

6.5 ศึกษาทำความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์ และประเมินคุณภาพมาตรฐาน สื่อการเรียนรู้

เรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ

6.6 จัดให้มี/จัดหาแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

6.7 จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน และสังคมอื่น

6.8 จัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ

7. จัดกิจกรรมและเนื้อหาสาระที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุลในลักษณะของบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ สถานศึกษา ผู้สอนต้องมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ ต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ตามความถนัด และความสนใจ สามารถแสวงหาความรู้อย่างอิสระ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีนิสัยรักการอ่าน ใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ครูสามารถจัดการเรียนให้ผู้เรียนมีความสมดุลด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคมในทุกช่วงชั้นของการจัดการศึกษา จัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย นำสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมาจัดกระบวนการเรียนรู้ จัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์จัดกระบวนการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา จัดกิจกรรมและเนื้อหาสาระความรู้เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดสถานภาพของบุคลากรของสถาบันราชภัฏ (สถาบันราชภัฏ. 2543 :

4) ใน 4 ด้าน คือ ขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา ดังนี้

4.1 ขนาดโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยอื่นพบว่าตัวแปรขนาดโรงเรียนมีผลต่อตัวแปรตามที่ศึกษาดังนี้

ชะลอ หรุ่นเลิศ. (2539 : 138) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานบุคคลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชาโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหา การบริหารงานบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกศนา พันทาเดช. (2543 : 225) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะการบริหารงาน ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ มีทักษะการ บริหารงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทักษะทางความรู้และทางความคิดรวบยอด แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อารยา ภาณุศรี. (2544 : 66-67) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบรรยากาศของโรงเรียน เอกชนคาทอลิก สังกัดคณะภคินีผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มาเรีย พบว่า พฤติกรรม ผู้บริหารในด้านมิติทางเห็น มิติมุ่งผลงาน มิติเป็นแบบอย่าง และมิติกรุณาปราณี ในโรงเรียน ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิชัย ครุฑอรัญ. (2543 : 99) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการติดต่อสื่อสารในการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหา การติดต่อสื่อสารในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 วุฒิการศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยอื่น พบว่า วุฒิการศึกษามีผลต่อตัวแปรตามที่ศึกษาดังนี้

มาลัย จันท์เทศ (2540 : 179-180) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พบว่า เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่มี วุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ธีรยล แสงอำนาจเจริญ (2541 : 89-90) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติ งานของข้าราชการและครูอาสาสมัครศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในภาคตะวันออก พบว่า ข้าราชการและครูอาสาสมัคร ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน โดยรวมและด้านปัจจัยจำจน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

กรรทอง จิรเดชากุล (2541 : 166) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอน พลศึกษาของครูผู้สอนพลศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด น่าน พบว่า ครูผู้สอนพลศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการการนิเทศ การสอนพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อำนวยพร ทรัพย์คง (2542 : 96) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการ

โรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีบทบาทเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สัญญา บุญส่ง (2542 : 121) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

4.3 ประสพการณ์การสอน

จากการศึกษางานวิจัยอื่น พบว่า ประสพการณ์การสอนมีผลต่อตัวแปรตามที่ศึกษาดังนี้

เทียมจันทร์ ฐวสินธุ์ (2539 : 72) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสพการณ์การสอนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

วิลาวัลย์ ไพโรจน์ (2540 : 94) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อาจารย์ที่มีประสพการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

นงเยาว์ อุทุมพร (2540 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนของครูธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสพการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมทุกด้านและรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกษสุดา สองห้องนอก (2542 : 129) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง(ปกส.) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน พบว่า อาจารย์ที่มีประสพการณ์การทำงานต่างกัน ประสพปัญหาและมีวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ศิริวรารค์ ปทุมมาศ (2543 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่มีประสพการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พินิจ รัตนะสุขจิตต์ (2544 : 83) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12 พบว่า นักวิชาการ สำนักงาน

ศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีศักยภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 สังกัดกลุ่มวิชา

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 8 กลุ่มวิชา ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2544ข : 12-20 ; 2543 : 20)

1. สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์
- สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว
- สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย-สากล
- สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค
- สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

2. ศิลปะ ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 ทัศนศิลป์
- สาระที่ 2 ดนตรี
- สาระที่ 3 นาฏศิลป์

3. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
- สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม
- สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์
- สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์
- สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

4. ภาษาไทย ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 การอ่าน
- สาระที่ 2 การเขียน
- สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด
- สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา
- สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

5. คณิตศาสตร์ ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ
- สาระที่ 2 การวัด
- สาระที่ 3 เรขาคณิต
- สาระที่ 4 พีชคณิต
- สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
- สาระที่ 6 ทักษะ/กระบวนการทางวิทยาศาสตร์

6. วิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการดำรงชีวิต
- สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม
- สาระที่ 3 สารสมบัติของสาร
- สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่
- สาระที่ 5 พลังงาน
- สาระที่ 6 กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก
- สาระที่ 7 ดาราศาสตร์และอวกาศ
- สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว
- สาระที่ 2 การอาชีพ
- สาระที่ 3 การออกแบบและเทคโนโลยี
- สาระที่ 4 เทคโนโลยีสารสนเทศ
- สาระที่ 5 เทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ

8. ภาษาดังประเทศ ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม
- สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
- สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

มานพ ภัคเนียรนาท (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของโรงเรียน ประถมศึกษาในการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

พบว่า การจัดเตรียมบุคลากรยังไม่ได้ดำเนินการตามความเหมาะสมของโรงเรียน มุ่งให้บริการของหน่วยงานต้นสังกัดเพียงอย่างเดียว ทำให้บุคลากรไม่ได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเท่าที่ควร บุคลากรมีภาระงานมากเกินไป ชุมชนมีโอกาสร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนน้อย การประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างทั่วถึง นักเรียนจึงมีโอกาสดูหรือมีโอกาสใช้แหล่งวิทยาการในห้องเรียนน้อย การให้บริการสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ตลอดเวลาราชการ ทำให้สะดวกต่อการนำไปใช้ การจัดข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนยังไม่มีให้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดระบบสารสนเทศ ทำให้ไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้นำมาประกอบการวางแผนได้อย่างครอบคลุมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นและการสนับสนุนด้านงบประมาณไม่เพียงพอ

พัชนี บุระพันธ์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า 1) โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสนับสนุนส่งเสริมปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ครูศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สนับสนุนด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ เอกสารและวัสดุหลักสูตร หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ได้แก่ บุคลากรมีภารกิจการสอนมาก งบประมาณและสถานที่ไม่เพียงพอ ไม่มีข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศติดตามผล 2) การดำเนินการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีการปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการปรับรายละเอียดของเนื้อหา และไม่ปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน ปัญหาที่พบคือ เอกสารเกี่ยวกับการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นไม่เพียงพอ ครูไม่มีความรู้และขาดทักษะในการดำเนินการ

วิไลวรรณ เหมือนชาติ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ พบว่า 1) การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ดำเนินการปรับในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาที่พบ คือ ขาดผู้แนะแนวทาง และที่ไม่ได้ปฏิบัติ เพราะไม่มีผู้เสนอแนะแนวทาง 2) ด้านการปรับ/เพิ่ม/ลด รายละเอียดจากหัวข้อที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา ส่วนใหญ่เป็นการปรับรายละเอียดทุกกลุ่มประสบการณ์ ปัญหาที่พบ คือ ขาดความรู้ความเข้าใจ ที่ไม่ได้ปฏิบัติเพราะไม่มีผู้เสนอแนะแนวทาง 3) ด้านการปรับสื่อการเรียนการสอน ส่วนใหญ่เป็นการปรับในกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ปัญหาที่พบคือ ครูส่วนใหญ่ไม่ได้รับคำแนะนำ ขาดการส่งเสริม ที่ไม่ได้ปฏิบัติเพราะไม่มีเอกสารและแหล่งความรู้ 4) ด้านการจัดเนื้อหาวิชาขึ้นใหม่ ส่วนใหญ่ดำเนินการในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ปัญหาที่พบคือ

ขาดความรู้ความเข้าใจ 5) การจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ที่จัดทำส่วนใหญ่เป็นคู่มือครู คู่มือการสอน ปัญหาที่พบ คือ ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้า

กรมวิชาการ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินความพร้อมของท้องถิ่น ในการขยายการศึกษาพื้นฐาน 12 ปี พบว่า 1.ในภาพรวมทั้งประเทศ ในแต่ละท้องถิ่นจะมี โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมในการขยายชั้นเรียน ผู้จบ ม.3 ทุกคนในท้องถิ่นของตนเข้าเรียน ม.4 เริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 ในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์การสอน ระบบบริหาร และการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่จะมีปัญหาในด้านอาคารสถานที่ ส่วนหน่วยงานสนับสนุนการศึกษาในท้องถิ่นมีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์และการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายเขตการศึกษา พบว่า มีเขตการศึกษาที่มีความพร้อมของโรงเรียนและหน่วยงานสนับสนุนการศึกษา 3,7,9 และ 10 นอกจากนั้นขาดความพร้อมในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน โดยเฉพาะในด้านอาคารสถานที่ ในภาพรวมทั้งประเทศ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เรียนมีความพร้อมรับการเปิดเรียน ม.4 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 ตามภาระหน้าที่ของฝ่ายค่อนข้างมาก แต่อาจมีปัญหาบ้างในด้านภาพรวมของชุมชนในเขตการศึกษา 2

รัชนิวัลย์ จุลบาท (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า 1) การจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นในระดับจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนจัดทำหลักสูตร มีการเตรียมบุคลากร เพื่อเป็นวิทยากรแกนนำจัดทำแนวการสอน ปัญหาที่พบคือ วิทยากรไม่เพียงพอ คณะกรรมการ ขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ขาดงบประมาณในการสนับสนุน นิเทศติดตามผลไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 2) การนำหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไปใช้ พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่งเสริม การจัดทำแผนการสอน โดยกระตุ้นให้ตรวจก่อนนำไปใช้ ปัญหาที่พบคือ ขาดงบประมาณ ดำเนินการ ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอนเนื่องจากสอนหลายวิชา ขาดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ และขาดแหล่งวิชาการ

มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมและ กระบวนการถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสอนดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วม โดยการวางแผนในลักษณะเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียน วางแผนจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูวิชาดนตรี ปฏิบัติงานสอน เป็นวิทยากร นำนักเรียนร่วมแสดงและประชาสัมพันธ์ให้ ปราชญ์ชาวบ้าน มีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียน ปัญหาที่พบคือ ขาดงบประมาณ ขาด เครื่องดนตรี ปราชญ์ชาวบ้านไม่มีเวลาร่วมจัดการเรียนการสอนและขาดความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนการสอนและประเมินผล และมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพเนื่องจากความชรา

ศิริพงษ์ นวลแก้ว (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายลักษณะการปฏิบัติพบว่า การปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือ จัดกิจกรรมเสริมอยู่ในระดับมาก ส่วนการปรับรายละเอียดเนื้อหา การจัดทำคำอธิบายหรือ รายวิชาเพิ่มเติม การปรับปรุงหรือเลือกใช้สื่อการเรียนให้เหมาะสม การจัดทำสื่อการเรียน ขึ้นใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง

กรมวิชาการ (2540 : 6-16) ได้ศึกษาเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน พบว่า แนวคิดของผู้บริหาร ครูผู้สอนและกระบวนการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน ดังนี้ 1) การพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่นให้ประสบผลสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน 2) ผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นมี ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นดีกว่าครูผู้สอน 3) มีกระบวนการในการดำเนินงาน โดยรวบรวมความรู้ ในท้องถิ่น เสนอหาผู้รู้ในท้องถิ่น ติดต่อประสานงานและกิจกรรม 4) ผลที่ได้จากการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอนมีดังนี้ ผลต่อนักเรียน นักเรียนมีเจตคติที่ดีในเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลต่อโรงเรียน ชุมชนให้ความร่วมมือ จัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับ สภาพท้องถิ่น ผลต่อชุมชน ชุมชนเข้าใจการดำเนินงานของโรงเรียน เห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย และภาคภูมิใจที่โรงเรียนเห็นความสำคัญของผู้รู้ในท้องถิ่น 5) การ ส่งเสริมสนับสนุน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนการสอน สนับสนุนครูและผู้รู้ใน ท้องถิ่น ร่วมจัดการศึกษาโดยการสนับสนุนงบประมาณ ช่วยติดต่อประสานงาน ยกย่องครู ผู้สอนและให้ครูแสดงความสามารถทุกครั้งที่มีโอกาส 6) ปัญหาและอุปสรรค มีดังนี้ ผู้รู้ไม่มั่นใจ ในความรู้ของตนเอง ผู้รู้ไม่มีเวลา และงบประมาณโรงเรียนน้อย

พรสมบัติ คำตรง สาราญ ชวนวันและศุภกร เสาวัง (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ บุคลากรขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร ประชาชนมี โอกาสเข้าร่วมงานพัฒนาหลักสูตรกับทางราชการน้อย มีการประสานงานระหว่างหน่วยงาน น้อย ขาดระบบข้อมูลสารสนเทศและงานวิเคราะห์วิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่น มีการประชา สัมพันธ์งานพัฒนาหลักสูตรค่อนข้างน้อย และไม่มีแหล่งงบประมาณเพียงพอสำหรับให้คณะ กรรมการในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

สุมาลิน วงศ์มณีและคณะ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 7 พบว่า 1) สภาพการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนโดยการปรับ กิจกรรมการเรียนการสอนในหมวดวิชาสังคมศึกษา และกลุ่มวิชาการงานอาชีพ ครูผู้สอนมีส่วน ร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมากที่สุด แต่ครูผู้สอนส่วนมากไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ

หลักสูตรท้องถิ่น มีครูจำนวนน้อยที่เคยจัดทำคู่มือ ตำรา เอกสารประกอบการสอน 2) ปัญหาส่วนใหญ่พบว่า เอกสารหลักสูตร และคู่มือต่างๆไม่ทันสมัย ข้อมูลท้องถิ่นไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณไม่เพียงพอ ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวของท้องถิ่น 3) สิ่งที่ต้องการมากเกี่ยวกับหลักสูตร คือ เอกสารหลักสูตร คู่มือต่างๆ ข้อมูลเนื้อหา การเข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ครูผู้สอน และอาคารสถานที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แอทโจเนน (Atjonen. 1994 : 329-A) ได้ศึกษาเรื่อง หลักสูตรท้องถิ่นเครื่องมือการบริหารและพัฒนาครูในระบบโรงเรียน : ประสบการณ์และความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีการศึกษาบทบาทของหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนที่กำลังพัฒนา โดยออกแบบพัฒนาและสนับสนุนหลักสูตรท้องถิ่น การประเมินผลจากผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนรับภาระเรื่องหลักสูตรมากเกินไป โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรช้า ผลกระทบที่สำคัญคือ ครูผู้เชี่ยวชาญการสอนไม่สามารถออกแบบหลักสูตรได้ ผู้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมีหลักการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรใหม่ ผู้มีส่วนร่วมออกแบบใช้แรงจูงใจในการสนับสนุนและกำหนดงานปัญหาหลักที่พบคือ การขาดแหล่งออกแบบหลักสูตร

รูคสตูล (Rookstool. 1994 : 2874-A) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลหลักสูตร โปรแกรมการจัดโรงงานเครื่องประดับ ที่สถาบันออกแบบแฟชั่น (แคลิฟอร์เนีย) พบว่า ควรพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยการกำหนดขั้นตอน ทบทวนหลักสูตรที่เหมือนหรือต่างกัน เพื่อตอบสนองมาตรฐานภายนอก เป็นการวัดระดับความสามารถของนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้มีหลักสูตรเพิ่มขึ้นโดยแยกจากหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรเฉพาะ

ลี (Lee. 1995 : 1646-A) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดรวบยอดใหม่ของหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า หลักสูตรแห่งชาติของเกาหลียังไม่เป็นหลักสูตรท้องถิ่น การวิจัยมุ่งวิเคราะห์ปัญหาการศึกษาของเกาหลีและหลักสูตรแห่งชาติของเกาหลีใหม่ ให้ผู้มีส่วนร่วมในท้องถิ่นเป็นผู้ตรวจสอบและให้ครูมีบทบาทในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

โฮเออร์ (Heuer. 1996 : 3826-A) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของพฤติกรรมเจตคติและความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการป้องกันยาเสพติดและแอลกอฮอล์ของนักเรียนเกรด 7-2 ใน North Dakota พบว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษา ต้องการเปรียบเทียบหลักสูตรการป้องกันกับประสิทธิผลการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมและทัศนคติ หลักสูตรการป้องกันระดับประถมศึกษาจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อทักษะการดำรงชีวิต นักเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลายมีส่วนร่วมในหลักสูตรประถมศึกษาและหลักสูตรการป้องกันยาเสพติด หลักสูตรท้องถิ่นมีส่วนแสดงผลเปอร์เซ็นต์นักเรียนไม่สูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น

เบิร์ก (Burke. 1997 : 784-A) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวโน้มกระบวนการพัฒนาหลักสูตรคณิตศาสตร์ในเกรด 12 ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนของรัฐนิวเจอร์ซีย์ พบว่า ท้องถิ่นต้องการมีการแก้ไขหลักสูตรจากแหล่งภายในและต้องการพัฒนาหลักสูตร 59% ให้ท้องถิ่นประเมินความต้องการก่อนปรับปรุง 83% จัดเตรียมเชิงปฏิบัติการหรือหลักสูตรนำร่องก่อนนำไปใช้ 40% พัฒนาปรัชญาการศึกษาก่อนการแก้ไขมีเป็นส่วนน้อย

วอร์เนอร์ (Worner. 1997 : 56-A) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการตอบสนองที่หลากหลายของโรงเรียนในท้องถิ่นที่ได้รับอำนาจให้ปฏิรูปโรงเรียน พบว่า ใน 10 ปีที่ผ่านมา หลายรัฐพยายามปฏิรูปโรงเรียนด้วยการจัดให้มีหลักสูตรท้องถิ่นที่เป็นระบบ และมีขั้นตอนการประเมินซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ของรัฐ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มผลการบรรลุความสำเร็จของนักเรียน

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องใหม่ สถานศึกษายังประสบปัญหาในเรื่องครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการศึกษาอบรมความรู้เรื่องหลักสูตรสถานศึกษา ข้อมูลท้องถิ่นไม่เพียงพอ ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาน้อย ขาดระบบข้อมูลสารสนเทศ ขาดการประสานงาน ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้า

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 19 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 11 โรงเรียน จำนวน 1,603 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2544 จำนวน 310 คน ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ตามขนาดของโรงเรียน จำนวน 19 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1-12 ห้องเรียนจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13-36 ห้องจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37-60 ห้องจำนวน 11 โรงเรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

1. ขนาดของโรงเรียน

- ☐ ขนาดเล็ก จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1 - 12 ห้อง
- ☐ ขนาดกลาง จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13 - 36 ห้อง
- ☐ ขนาดใหญ่ จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37 - 60 ห้องขึ้นไป

2. วุฒิการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การสอน

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี
- ☐ 10 ปีขึ้นไป

4. สังกัดกลุ่มวิชา

- ☐ สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ ศิลปะ
- ☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ☐ ภาษาไทย
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ☐ ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 44 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาหลักสูตรมัธยมศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตำรา เอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
2. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
3. สร้างแบบสอบถามครูเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
4. นำแบบสอบถามเสนอประธาน และกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้องตามโครงสร้างเนื้อหาและการใช้ภาษา นำมาแก้ไขการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนสาระสำคัญของเนื้อหาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและนิยามศัพท์
5. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก ก หน้า 115
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอประธาน และกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) ได้ผลดังนี้
แบบสอบถามความพร้อมของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93
แบบสอบถามศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98
7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามฉบับนี้ถามครูโรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

1. ขนาดของโรงเรียน

- ☐ ขนาดเล็ก จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1 - 12 ห้อง
- ☐ ขนาดกลาง จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13 - 36 ห้อง
- ☐ ขนาดใหญ่ จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37 - 60 ห้องขึ้นไป

2. วุฒิการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การสอน

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี
- ☐ 10 ปีขึ้นไป

4. สังกัดกลุ่มวิชา

- ☐ สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ ศิลปะ
- ☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ☐ ภาษาไทย
- ☐ คณิตศาสตร์
- ☐ วิทยาศาสตร์
- ☐ การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ☐ ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 32 ข้อ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	1. ความพร้อมด้านบุคลากร โรงเรียนเตรียมพัฒนาบุคลากรในด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา			.../.		
00	โรงเรียนมีครูแกนนำช่วยนิเทศการสอนของครูอื่นๆ				../. .	

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนเตรียมพัฒนาบุคลากรในด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนมีครูแกนนำช่วยนิเทศการสอนของครูอื่นๆอยู่ใน
ระดับน้อย

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	2. ความพร้อมด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก โรงเรียนมีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี		.../.			
00	โรงเรียนจัดบริการการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้น ข้อมูลต่างๆ		../. .			

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนมีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนจัดบริการการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสืบค้นข้อมูลต่างๆ
อยู่ในระดับมาก

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	3. ความพร้อมด้านการสนับสนุนส่งเสริม ผู้บริหารสนับสนุนจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา			.../..		
00	ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำสาระของหลักสูตร				.../..	

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า ผู้บริหารสนับสนุนจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า ผู้บริหารสนับสนุนการจัดทำสาระของหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวัดเอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 44 ข้อ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาศักยภาพของท่านในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	1. ศักยภาพด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ท่านมีความรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือก และเลือกเสรี				.../..	
00	ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน				.../..	

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า ท่านมีความรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม
แกนเลือกและเลือกเสรีอยู่ในระดับน้อย

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง
กับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มาก ที่ สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	2. ศักยภาพด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ท่านมีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดย บูรณาการภายในกลุ่มวิชา		/..			
00	ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวิชา เพื่อใช้ในการเรียนการสอน			/...		

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า ท่านมีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดย
บูรณาการภายในกลุ่มวิชาอยู่ในระดับมาก

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวิชาเพื่อ
ใช้ในการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มาก ที่ สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
0	3. ศักยภาพด้านการจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ ท่านมีความรู้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี/ รายภาคมากำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้			/..		
00	ท่านสามารถกำหนดหน่วยการเรียนรู้มาเป็นแผนการ จัดการเรียนรู้		/..			

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า ท่านมีความรู้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี/รายภาคมากกำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า ท่านสามารถกำหนดหน่วยการเรียนรู้มาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	4. ศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้ ท่านมีความรู้ในการจัดการเรียนรู้มุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม					/..
00	ท่านสามารถให้ผู้เรียนปฏิบัติโครงงานตามสภาพจริง	/..				

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า ท่านมีความรู้ในการจัดการเรียนรู้มุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า ท่านสามารถให้ผู้เรียนปฏิบัติโครงงานตามสภาพจริง อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านโครงสร้าง เนื้อหาและภาษา จำนวน 76 ข้อ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 76 ข้อ แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อให้ผู้ตอบสามารถอ่านแล้วเกิดความเข้าใจอย่างชัดเจน และสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2. ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปทดลองถามครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงเรียนปทุมธานี นันทมนิบำรุง เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2544 และเก็บแบบสอบถามคืนในวันที่ 24 ธันวาคม 2544 แล้วคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) ความพร้อมของ

สถานศึกษามี 32 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพร้อมของสถานศึกษาเท่ากับ 0.95 แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 ด้านการสนับสนุนส่งเสริมได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และศักยภาพของบุคลากรมี 44 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามศักยภาพของบุคลากรเท่ากับ 0.98 แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 ด้านการจัดการเรียนรู้ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือนำจากผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรีไปให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 310 ฉบับ และผู้วิจัยขอรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองภายในเดือนมกราคม 2545
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 310 ฉบับ ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนและคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล ได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์ 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์
2. ให้รหัสแบบสอบถามตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 3 ตามเกณฑ์ที่กำหนด และพิมพ์ข้อมูลเข้าแฟ้มข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ผู้ตอบกาเครื่องหมายในช่องระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
ผู้ตอบกาเครื่องหมายในช่องระดับมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
ผู้ตอบกาเครื่องหมายในช่องระดับปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
ผู้ตอบกาเครื่องหมายในช่องระดับน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
ผู้ตอบกาเครื่องหมายในช่องระดับน้อยที่สุด	เท่ากับ	1	คะแนน

3. ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็น รายชื่อและรายด้าน

แปลความหมายค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามรายชื่อและรายด้านดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ความพร้อมของสถานศึกษาหรือศักยภาพของ ครูในข้อนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ความพร้อมของสถานศึกษาหรือศักยภาพของ ครูในข้อนั้นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ความพร้อมของสถานศึกษาหรือศักยภาพของ ครูในข้อนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ความพร้อมของสถานศึกษาหรือศักยภาพของ ครูในข้อนั้นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ความพร้อมของสถานศึกษาหรือศักยภาพของ ครูในข้อนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี เป็นรายชื่อและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อตอบสมมติฐานในข้อ 1
3. เปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เพื่อตอบสมมติฐานในข้อ 2
4. วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี เป็นรายชื่อและรายด้าน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อตอบสมมติฐานในข้อ 3
5. เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน โดยการทดสอบ

ค่าที (t-test) สังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เพื่อตอบสนองมาตรฐานในข้อ 4

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยวิธี

หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach)

6.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

6.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

6.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.5 การทดสอบค่าที (t-test)

6.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย
- S.D. แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- df แทนระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
- SS แทนค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
- MS แทนค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
- F แทนค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
- * แทนนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- ** แทนนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา

ตอนที่ 2 ความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

2.1 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมของสถานศึกษา

2.2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนและสังกัดกลุ่มวิชานำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การสอนเป็นรายด้าน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4.2 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายข้อ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนและสังกัดกลุ่มวิชา ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
1. ขนาดโรงเรียน		
เล็ก	66	21.3
กลาง	81	26.1
ใหญ่	163	52.6
รวม	310	100.0
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า	257	82.9
สูงกว่าปริญญาตรี	53	17.1
รวม	310	100.0
3. ประสบการณ์การสอน		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	44	1.2
10 ปีขึ้นไป	266	85.8
รวม	310	100.0
4. สังกัดกลุ่มวิชา		
สุขศึกษาและพลศึกษา	26	8.4
ศิลปะ	27	8.7
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	49	15.8
ภาษาไทย	36	11.6
คณิตศาสตร์	39	12.6
วิทยาศาสตร์	40	12.9
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	45	14.5
ภาษาต่างประเทศ	48	15.5
รวม	310	100.0

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 310 คน เป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามดังนี้

จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 163 คน ร้อยละ 52.6 รองลงมาเป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 81 คน ร้อยละ 26.1 และเป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 66 คน ร้อยละ 21.3

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 257 คน ร้อยละ 82.9 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 53 คน ร้อยละ 17.1

จำแนกตามประสบการณ์การสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 266 คน ร้อยละ 85.8 และมีประสบการณ์การสอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จำนวน 44 คน ร้อยละ 1.2

จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา พบว่า ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 49 คน ร้อยละ 15.8 รองลงมาในกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ จำนวน 48 คน ร้อยละ 15.5 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 45 คน ร้อยละ 14.5 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 40 คน ร้อยละ 12.9 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 39 คน ร้อยละ 12.6 กลุ่มวิชาภาษาไทย จำนวน 36 คน ร้อยละ 11.6 กลุ่มวิชาศิลปะ จำนวน 27 คน ร้อยละ 8.7 และกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 26 คน ร้อยละ 8.4

ตอนที่ 2 ความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ดังแสดงในตาราง 4 - 10

ตาราง 4 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในด้านบุคลากร

ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านบุคลากร			
1. การฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน	3.02	0.85	ปานกลาง
2. โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอน	2.98	0.85	ปานกลาง
3. สามารถจัดมุมศึกษาค้นคว้าตามกลุ่มวิชา	3.12	0.73	ปานกลาง
4. สามารถผลิตสื่อเพื่อใช้ประกอบวิชาที่ท่านสอน	3.27	0.77	ปานกลาง
5. มีวิธีการสอนแบบใหม่ๆโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	3.38	0.76	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ	3.52	0.79	มาก
7. ได้รับการอบรมความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนโดย เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง	3.44	0.87	ปานกลาง
8. สามารถนิเทศการสอนแก่ผู้อื่นได้	3.08	0.86	ปานกลาง
9. ได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.07	0.87	ปานกลาง
10. ได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา	2.88	1.03	ปานกลาง
รวม	3.18	0.62	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่าความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มี
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 นอกนั้น
อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัด
 สิ่งอำนวยความสะดวก

ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก			
1. โรงเรียนได้ส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการจัดการเรียนการสอน	3.24	0.84	ปานกลาง
2. โรงเรียนได้จัดหาสื่อการสอนในห้องถื่นเพื่อใช้จัด การเรียนการสอน	2.91	0.82	ปานกลาง
3. โรงเรียนได้จัดบริการห้องสมุดสื่อการเรียนการสอน	3.25	0.88	ปานกลาง
4. โรงเรียนผลิตสื่อการสอนโดยใช้วัสดุในห้องถื่น	2.80	0.84	ปานกลาง
5. โรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	3.03	0.81	ปานกลาง
6. โรงเรียนได้จัดให้มีห้องปฏิบัติการตามหลักสูตรวิชา	3.32	0.80	ปานกลาง
7. โรงเรียนได้จัดหาหนังสือวารสารไว้บริการแก่ครู	3.25	0.86	ปานกลาง
8. โรงเรียนได้จัดหาคู่มือหลักสูตรไว้บริการแก่ครู	3.17	0.82	ปานกลาง
9. โรงเรียนได้จัดทำระบบสารสนเทศทางการศึกษา*	3.20	0.79	ปานกลาง
10. โรงเรียนได้จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร สถานศึกษา	2.86	0.80	ปานกลาง
รวม	3.10	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่าความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.10 เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.80 - 3.32

ตาราง 6 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการสนับสนุนส่งเสริม

ความพร้อมของสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ด้านการสนับสนุนส่งเสริม			
1. โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณในการเตรียมความพร้อมในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา	3.10	0.72	ปานกลาง
2. โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.20	0.76	ปานกลาง
3. โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อการสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	3.00	0.79	ปานกลาง
4. โรงเรียนสนับสนุนสื่อค้นคว้าอ้างอิงเพื่อการจัดทำสาระของหลักสูตร	3.00	0.78	ปานกลาง
5. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อจัดการเรียนการสอน	3.08	0.78	ปานกลาง
6. โรงเรียนสนับสนุนให้มีการใช้วิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนการสอน	3.13	0.84	ปานกลาง
7. โรงเรียนประสานงานกับชุมชนเพื่อขอให้ชุมชนเป็นแหล่งบริการความรู้แก่นักเรียน	3.00	0.83	ปานกลาง
8. โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	3.14	0.78	ปานกลาง
9. โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.05	0.85	ปานกลาง
10. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.11	0.87	ปานกลาง
11. โรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้ทดลองใช้หลักสูตรที่ทำขึ้น	2.80	0.93	ปานกลาง
12. โรงเรียนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียน	2.80	0.91	ปานกลาง
รวม	3.03	0.65	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการสนับสนุนส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.80 - 3.21

ตาราง 7 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร

ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร			
1. มีความรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือก และเลือกเสรี	2.80	0.86	ปานกลาง
2. สามารถจัดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน	3.05	0.77	ปานกลาง
3. สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นแกนเลือก มาจัดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้รายปี	2.81	0.83	ปานกลาง
4. สามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน	3.13	0.83	ปานกลาง
5. สามารถกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน	3.21	0.76	ปานกลาง
6. สามารถจัดสาระการเรียนรู้รายปีโดยเรียงลำดับจากง่าย ไปยาก	2.95	0.78	ปานกลาง
7. สามารถกำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อให้สัมพันธ์กับการ เทียบโอนความรู้	3.09	0.83	ปานกลาง
8. สามารถกำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิตของสาระ การเรียนรู้ในวิชาที่ท่นสอน	3.02	0.82	ปานกลาง
9. สามารถกำหนดจำนวนหน่วยกิตสอดคล้องกับมาตรฐาน และสาระการเรียนรู้	3.04	0.76	ปานกลาง
10. สามารถนำมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เวลา และหน่วยกิตมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา	3.00	0.79	ปานกลาง
11. สามารถกำหนดสาระการเรียนรู้แกนร่วมตามกลุ่มวิชา	3.05	0.83	ปานกลาง
รวม	3.02	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่าศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.04 - 3.21

ตาราง 8 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้

ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
2. ศักยภาพด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้			
1. สามารถกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรในวิชาที่สอน	2.96	0.80	ปานกลาง
2. มีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดย บูรณาการภายในกลุ่มวิชา	2.90	0.83	ปานกลาง
3. มีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดย บูรณาการระหว่างกลุ่มวิชา	2.92	0.82	ปานกลาง
4. สามารถนำสาระการเรียนรู้รายปีมาจัดทำเป็นหน่วย การเรียนรู้หน่วยย่อยๆ	2.94	0.83	ปานกลาง
5. สามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยมีมาตรฐานการ เรียนรู้ สาระการเรียนรู้และกำหนดเวลาเรียน	2.97	0.85	ปานกลาง
6. สามารถจัดให้มีโครงงานตามสาระการเรียนรู้	3.06	0.85	ปานกลาง
7. สามารถจัดให้มีโครงงานตามความสนใจของนักเรียน	3.19	0.87	ปานกลาง
8. สามารถจัดให้มีโครงงานเพื่อให้นักเรียนลงมือ ปฏิบัติตามสภาพจริง	2.52	0.92	ปานกลาง
9. สามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องหลักสูตรสถานศึกษา	3.31	0.82	ปานกลาง
10. สามารถจัดการเรียนการสอนในวิชาที่ท่านสอนได้ ตามสภาพจริง	2.78	0.87	ปานกลาง
11. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ เรียนการสอน	2.51	0.95	ปานกลาง
12. ใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยจัดการสอนในวิชาที่สอน	2.82	0.85	ปานกลาง
รวม	2.93	0.68	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่าศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.31

ตาราง 9 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
3. ศักยภาพด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้			
1. มีความรู้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีมา กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้	2.83	0.85	ปานกลาง
2. สามารถวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้มาเป็นแผนการจัด การเรียนรู้	2.97	0.85	ปานกลาง
3. สามารถจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐานในวิชาที่สอน	2.88	0.81	ปานกลาง
4. สามารถจัดทำเนื้อหาวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มวิชา	2.95	0.80	ปานกลาง
5. สามารถกำหนดทักษะที่เป็นสาระการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มวิชา	3.42	0.85	ปานกลาง
6. สามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ในสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชา	3.01	0.85	ปานกลาง
7. สามารถจัดทำโครงการตามสาระการเรียนรู้	2.75	0.87	ปานกลาง
8. สามารถปรึกษาหารือกับผู้ปกครองและผู้เรียน เกี่ยวกับการกำหนดสาระการเรียนรู้ต่างๆ	2.89	0.84	ปานกลาง
9. สามารถจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วมได้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	2.91	0.82	ปานกลาง
10. สามารถจัดทำสาระการเรียนรู้แกนเลือกให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	3.22	0.74	ปานกลาง
รวม	2.94	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่าศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.95 - 3.42

ตาราง 10 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้

ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้			
1. สามารถจัดการเรียนให้ผู้เรียนมีความสมดุลด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม	3.46	0.77	ปานกลาง
2. สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม	3.50	0.83	มาก
3. สามารถจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง	3.24	0.80	ปานกลาง
4. สามารถจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง	3.25	0.77	ปานกลาง
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.28	0.79	ปานกลาง
6. สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.04	0.83	ปานกลาง
7. สามารถจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน	3.05	0.87	ปานกลาง
8. สามารถนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.91	0.82	ปานกลาง
9. สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น	2.92	0.82	ปานกลาง
10. สามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	3.39	0.79	ปานกลาง
11. สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	3.18	0.62	ปานกลาง
รวม	3.21	0.65	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่าศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.50 นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.91 - 3.46

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการสนับสนุนส่งเสริมดังแสดงในตาราง
11-12

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความพร้อม	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.18	2.59	7.03**	.00
	ภายในกลุ่ม	307	113.17	0.37		
	รวม	309	118.35			
2. ด้านการจัดสิ่ง อำนวยความสะดวก	ระหว่างกลุ่ม	2	0.80	0.40	1.06	.35
	ภายในกลุ่ม	307	115.99	0.38		
	รวม	309	116.79			
3. ด้านการสนับสนุน ส่งเสริม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.89	0.94	2.26	.11
	ภายในกลุ่ม	307	128.26	0.42		
	รวม	309	130.14			
4. รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.04	1.02	3.31*	.04
	ภายในกลุ่ม	307	94.67	0.31		
	รวม	309	96.71			

*P < .05 **P < .01

จากตาราง 11 แสดงว่า ความพร้อมของสถานศึกษาด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่ง
อำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนส่งเสริม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวม
ทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบ
ว่า ในด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการจัดสิ่ง
อำนวยความสะดวกและการสนับสนุนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่

ความพร้อม	ขนาดโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
		$\bar{X}$	3.01	3.06	3.30
ด้านบุคลากร	เล็ก	3.01	-	0.05	0.29 *
	กลาง	3.06		-	0.24 *
	ใหญ่	3.30			-
รวมทุกด้าน	กลาง	2.99	-	0.05	0.18
	เล็ก	3.04		-	0.13 *
	ใหญ่	3.17			-

*P < .05

จากตาราง 12 แสดงว่า ความพร้อมของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman-Keuls ทดสอบ ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน สังกัดกลุ่มวิชา ผลงานทางวิชาการ ดังแสดงใน
 ตาราง 13 -20

ตาราง 13 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนก
 ตามวุฒิการศึกษา

ศักยภาพ	ป.ตรีหรือต่ำกว่า		สูงกว่า ป.ตรี		t	P
	N = 257		N = 53			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร	2.98	0.63	3.24	0.76	2.33*	.02
2. ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้	2.91	0.66	3.03	0.76	1.06	.29
3. ด้านการจัดทำแผนการจัดหน่วย การเรียนรู้	2.91	0.70	3.12	0.79	1.82	.07
4. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.18	0.63	3.34	0.75	1.49	.14
5. รวมทุกด้าน	2.99	0.61	3.18	0.72	1.77	.08

*P < .05

จากตาราง 13 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการจัดหน่วยการ
 เรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 14 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน

ศักยภาพ	น้อยกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป		t	P
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร	2.93	0.52	3.04	0.68	1.32	.19
2. ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้	2.80	0.63	2.95	0.69	1.43	.16
3. ด้านการจัดทำแผนฯ	2.73	0.67	2.98	0.72	2.26*	.03
4. ด้านการจัดการเรียนรู้	2.99	0.58	3.24	0.66	2.68**	.00
5. รวมทุกด้าน	2.86	0.55	3.05	0.64	2.07*	.04

*P < .05 **P < .01

จากตาราง 14 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกันมีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ของครูที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรและด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 15 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา

ศักยภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. การจัดทำ สาระหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	7	10.41	1.68	3.87**	.00
	ภายในกลุ่ม	302	125.73	0.42		
	รวม	309	136.13			
2. การจัดทำหน่วย การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7	11.73	1.68	3.88**	.00
	ภายในกลุ่ม	302	130.64	0.43		
	รวม	309	142.37			
3. การจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7	7.92	1.13	2.26*	.03
	ภายในกลุ่ม	302	151.26	0.50		
	รวม	309	159.18			
4. การจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	7	14.21	2.03	5.22**	.00
	ภายในกลุ่ม	302	117.54	0.39		
	รวม	309	131.75			
5. รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	7	10.31	1.47	3.95**	.00
	ภายในกลุ่ม	302	112.63	0.37		
	รวม	309	122.95			

*P < .05 **P < .01

จากตาราง 15 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรในกลุ่มวิชาทั้ง 8 กลุ่ม ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า กลุ่มวิชาทั้ง 8 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่

สังกัดกลุ่มวิชา		คณิตฯ	สังคมฯ	วิทย์	ต่างฯ	ศิลปะ	สุขฯ	การงานฯ	ไทย
	$\bar{X}$	2.76	2.79	2.92	3.07	3.16	3.19	3.22	3.22
1. คณิตฯ	2.76	-	0.03	0.16	0.31	0.40	0.43	0.46 *	0.46 *
2. สังคมฯ	2.79		-	0.13	0.28	0.37	0.40	0.43 *	0.43 *
3. วิทย์	2.92			-	0.15	0.24	0.27	0.30	0.30
4. ต่างฯ	3.07				-	0.09	0.12	0.15	0.15
5. ศิลปะ	3.16					-	0.03	0.06	0.06
6. สุขฯ	3.19						-	0.03	0.03
7. การงานฯ	3.22							-	0.00
8. ไทย	3.22								-

*P < .05

จากตาราง 16 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman-Keuls ทดสอบ พบว่า กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่

สังกัดกลุ่มวิชา		คณิตฯ	สังคมฯ	ต่างฯ	วิทย์	สุขฯ	ไทย	ศิลปะ	การงานฯ
	$\bar{X}$	2.58	2.76	2.83	2.96	3.02	3.04	3.14	3.20
1. คณิตฯ	2.58	-	0.18	0.25	0.38	0.44	0.46 *	0.56 *	0.62 *
2. สังคมฯ	2.76		-	0.07	0.20	0.26	0.28	0.38	0.44 *
3. ต่างฯ	2.83			-	0.13	0.19	0.21	0.31	0.37
4. วิทย์	2.96				-	0.06	0.08	0.18	0.24
5. สุขฯ	3.02					-	0.02	0.12	0.18
6. ไทย	3.04						-	0.10	0.16
7. ศิลปะ	3.14							-	0.06
8. การงานฯ	3.20								-

*P < .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman-Keuls ทดสอบ พบว่า กลุ่มวิชาภาษาไทย กับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาศิลปะกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่

สังกัดกลุ่มวิชา		คณิตฯ	สังคมฯ	ต่างฯ	วิทย์	สุขฯ	ไทย	ศิลปะ	การงานฯ
	$\bar{X}$	2.66	2.76	2.93	3.00	3.03	3.07	3.07	3.14
1. คณิตฯ	2.66	-	0.10	1.10	0.34	0.37	0.41	0.41	0.48 *
2. สังคมฯ	2.76		-	0.17	0.24	0.27	0.31	0.31	0.38
3. ต่างฯ	2.93			-	0.07	0.10	0.14	0.14	0.21
4. วิทย์	3.00				-	0.03	0.07	0.07	0.14
5. สุขฯ	3.03					-	0.04	0.04	0.11
6. ไทย	3.07						-	0.00	0.07
7. ศิลปะ	3.07							-	0.07
8. การงานฯ	3.14								-

*P < .05

จากตาราง 18 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman-Keuls ทดสอบ พบว่า กลุ่มวิชาการงาน อาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 19 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่

สังกัดกลุ่มวิชา	คณิตฯ	สังคมฯ	สุขฯ	ต่างฯ	วิทย์	ไทย	การงานฯ	ศิลปะ
$\bar{X}$	2.84	2.98	3.21	3.23	3.24	3.26	3.47	3.55
1. คณิตฯ	2.84	-	0.14	0.37	0.39 *	0.40 *	0.42 *	0.63 *
2. สังคมฯ	2.98	-	0.23	0.25	0.26	1.56	0.49 *	0.57 *
3. สุขฯ	3.21		-	0.02	0.03	0.05	0.26	0.34
4. ต่างฯ	3.23			-	0.01	0.03	0.24	0.32
5. วิทย์ฯ	3.24				-	0.02	0.23	0.31
6. ไทย	3.26					-	0.21	0.29
7. การงานฯ	3.47						-	0.08
8. ศิลปะ	3.55							-

*P < .05

จากตาราง 19 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman-Keuls ทดสอบ พบว่า กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาศิลปะกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาศิลปะกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวม
ทุกด้าน จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่

สังกัดกลุ่มวิชา		คณิตฯ	สังคมฯ	ต่างฯ	วิทย์	สุขฯ	ไทย	ศิลปะ	การงานฯ
	$\bar{X}$	2.71	2.82	3.01	3.03	3.11	3.15	3.23	3.26
1. คณิตฯ	2.71	-	0.11	0.30	0.32	0.40	0.44 *	0.52 *	0.55 *
2. สังคมฯ	2.82		-	0.19	0.21	0.29	0.33	0.41	0.44 *
3. ต่างฯ	3.01			-	0.02	0.10	0.14	0.22	0.25
4. วิทย์	3.03				-	0.08	0.12	0.20	0.23
5. สุขฯ	3.11					-	0.04	0.12	0.15
6. ไทย	3.15						-	0.08	0.11
7. ศิลปะ	3.23							-	0.03
8. การงานฯ	3.26								-

*P < .05

จากตาราง 20 แสดงว่า ศักยภาพของบุคลากรรวมทุกด้าน จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ โดยใช้ Newman-Keuls ทดสอบ พบว่า กลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาศิลปะกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยม จังหวัดนนทบุรี มีขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี
4. เพื่อเปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ปีการศึกษา 2544 ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 19 โรงเรียน ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากครูในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1-12 ห้องเรียนจำนวน 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลางที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13-36 ห้องจำนวน 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37-60 ห้องจำนวน 11 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 310 คน จากการส่งแบบสอบถามจำนวน 310 ฉบับ ได้รับกลับคืนเป็นแบบฉบับสมบูรณ์ 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนส่งเสริม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 44 ข้อ

ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา นำไปทดลอง (Try out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยแบบสอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.95 และ แบบสอบถามศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่น 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรม SPSS for Windows คำนวณค่าสถิติดังนี้

1. หาความถี่และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน สังกัดกลุ่มวิชา และผลงานทางวิชาการ
2. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพร้อมของสถานศึกษา เป็นรายด้าน
3. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นรายด้าน
4. เปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาเป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่อไปเป็นรายคู่ โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman – Keuls)

5. เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นรายด้าน จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และผลงานทางวิชาการ โดยการทดสอบค่าที (t-test)

6. เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นรายด้าน จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยต่อไปเป็นรายคู่ โดยวิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman – Keuls)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 163 คน ร้อยละ 52.6 รองลงมาเป็นครูในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 81 คน ร้อยละ 26.1 และเป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 66 คน ร้อยละ 21.3 วุฒิการศึกษา พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า จำนวน 257 คน ร้อยละ 82.9 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 53 คน ร้อยละ 17.1 ประสบการณ์การสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 266 คน ร้อยละ 85.8 และมีประสบการณ์การสอนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จำนวน 44 คน ร้อยละ 1.2 สังกัดกลุ่มวิชา พบว่า ครูส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 49 คน ร้อยละ 15.8 รองลงมาในกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ จำนวน 48 คน ร้อยละ 15.5 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 45 คน ร้อยละ 14.5 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 40 คน ร้อยละ 12.9 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 39 คน ร้อยละ 12.6 กลุ่มวิชาภาษาไทย จำนวน 36 คน ร้อยละ 11.6 กลุ่มวิชาศิลปะ จำนวน 27 คน ร้อยละ 8.7 และกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 26 คน ร้อยละ 8.4

2. ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

2.1 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.18 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.52 นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.10 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.80 - 3.32

2.3 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการสนับสนุนส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.80 - 3.21

3. เปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

3.1 ความพร้อมของสถานศึกษาด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการสนับสนุนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2. ความพร้อมของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนเป็นรายคู่ ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านบุคลากร พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ดังนี้

4.1 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.02 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.04 - 3.21

4.2 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.31

4.3 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.95 - 3.42

4.4 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.50 นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.91 - 3.46

5. เปรียบเทียบศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา ดังนี้

5.1 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการหน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์การสอน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำสาระของหลักสูตรและด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชา กลุ่มวิชาทั้ง 8 กลุ่ม ในภาพรวมทุกด้าน พบว่า กลุ่มวิชาทั้ง 8 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.1 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ ด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร พบว่า กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.3.2 ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดกลุ่มวิชาเป็นรายคู่ ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มวิชาภาษาไทยกับกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มวิชาศิลปะกับกลุ่มวิชา

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านบุคลากร ด้านการจัดตั้งอำนวยการความสะดวก และด้านการสนับสนุนส่งเสริม พบว่า มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อ 1 มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความพร้อมด้านนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.18) แสดงว่า บุคลากรยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควร จากการพิจารณาประเด็นของรายข้อในด้านนี้ มีเพียงข้อ “มีการจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ” อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

หลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักสูตรที่เน้นการบูรณาการ ทั้งในกลุ่มวิชาและระหว่างกลุ่มวิชา ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ. 2543 : 9-10) ดังนั้น การที่ครูมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก จึงเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรส่งเสริมให้มากขึ้น ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามธรรมชาติ เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่และเรียนรู้อย่างมีความสุข

การที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โรงเรียนควรพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรที่ยังมีความพร้อมต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ เช่น การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านการผลิตสื่อการสอน ให้บุคลากรมีความสามารถนิเทศการสอนแก่ผู้อื่นได้ และการจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา เป็นต้น

จากการศึกษาที่ผ่านมา ก็ได้พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามีความพร้อมในด้านบุคลากรอยู่ในระดับปานกลาง (กรมวิชาการ. 2539 : บทคัดย่อ) อาจเป็นเพราะโรงเรียนส่วนใหญ่จัดการอบรมสัมมนาทางวิชาการให้แก่บุคลากรในโรงเรียนเพียงปีละ 2-3 ครั้ง ซึ่งการฝึกอบรมอาจมีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตสื่อการสอน การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการสอน รวมถึงแนวทางการพัฒนาด้านลักษณะนิสัย ด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน ในขอบข่ายมาตรฐานวิชาชีพครู แต่กิจกรรมของการจัดอบรมเป็นการให้ความรู้ตามหัวข้อต่าง ๆ ไม่เป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ

การที่ความพร้อมของบุคลากรยังอยู่ในระดับปานกลางอาจมีสาเหตุทำนองเดียวกับการค้นพบของการศึกษาของนักวิจัยท่านอื่น ๆ เช่น บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง

หลักสูตรและบุคลากรมีภาระงานมากเกินไป (มานพ ภัคเนียรนาท. 2535 : บทคัดย่อ) วิทยากรไม่เพียงพอ ครูไม่มีเวลาเนื่องจากสอนหลายวิชา ครูขาดแหล่งวิชาการ (รัชนีวัลย์ จุลบาท. 2539 : บทคัดย่อ) บุคลากรขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร (พรสมบัติ คำตรงและคณะ. 2541 : บทคัดย่อ) ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับหลักสูตร ครูจัดทำตำราเป็นส่วนน้อย (สุมาลิน วงศ์มณีและคณะ. 2541 : บทคัดย่อ) ครูขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดผู้แนะแนวทาง ครูไม่มีเอกสารแหล่งความรู้ (วิไลวรรณ เหมือนชาติ. 2538 : บทคัดย่อ) บุคลากรมีภารกิจการสอนมาก และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ (พัชนี บุระพันธ์. 2538 : บทคัดย่อ) และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ของผู้วิจัย ครูได้แสดงความเห็นว่า ผู้บริหารไม่สนใจวางแผนจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาที่ชัดเจน และสำหรับครูที่มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแล้วก็ยังไม่แน่ใจว่าถูกต้องตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่ (สุรศักดิ์ ไวจรรยา. สัมภาษณ์. 2543 ; ทิวารัตน์ ชนะศิลป์. สัมภาษณ์. 2543 ; สุปราณี หลักคำ. สัมภาษณ์. 2543 ; อำไพ พรหมสุทธิรักษ์. สัมภาษณ์. 2543) สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้อาจประกอบกันทำให้บุคลากรมีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความพร้อมด้านนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.10) แสดงว่า โรงเรียนยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่ควร จากการพิจารณาประเด็นของรายชื่อในด้านนี้ ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

การที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โรงเรียนควรพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่ยังมีความพร้อมต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ เช่น โรงเรียนจัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร โรงเรียนผลิตสื่อโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น อาคารสถานที่และงบประมาณไม่เพียงพอ เป็นต้น

จากการศึกษาที่ผ่านมาก็ได้พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามีความพร้อมในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง (มานพ ภัคเนียรนาท. 2535 : บทคัดย่อ) อาจเป็นเพราะ การให้บริการสื่อวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนน้อย ไม่สามารถนำระบบข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นได้ ที่พบว่า อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ ไม่มีข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ครูส่วนใหญ่ไม่มีการปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน เอกสารสื่อไม่เพียงพอ (พัชนี บุระพันธ์. 2538 : บทคัดย่อ) ไม่มีเอกสารสื่อและแหล่งความรู้ ขาดเอกสารสำหรับค้นคว้า (วิไลวรรณ เหมือนชาติ. 2538 : บทคัดย่อ) การประสานงานระหว่างหน่วยงานน้อย ขาดระบบข้อมูลสารสนเทศและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร(พรสมบัติ คำตรงและคณะ. 2541 : บทคัดย่อ)

เอกสารหลักสูตร คู่มือ เอกสารประกอบการสอน ไม่เพียงพอ ข้อมูลท้องถิ่นไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ (สุมาลิน วงศ์มณีและคณะ. 2541 : บทคัดย่อ) สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้อาจประกอบกันทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการสนับสนุนส่งเสริม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความพร้อมด้านนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.03) แสดงว่า โรงเรียนยังไม่มีความพร้อมที่จะดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมเท่าที่ควร จากการพิจารณาประเด็นของรายชื่อในด้านนี้ ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

การที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โรงเรียนควรพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนส่งเสริมที่ยังมีความพร้อมต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ เช่น การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรไม่เพียงพอ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้ทดลองใช้หลักสูตรที่ทำขึ้น การสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรในชุมชน เป็นต้น

จากการศึกษาที่ผ่านมา ก็ได้พบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษามีความพร้อมในด้านการสนับสนุนส่งเสริม อยู่ในระดับปานกลาง (มานพ ภัคเนียรนาท. 2535 : บทคัดย่อ) อาจเป็นเพราะ การให้บริการสื่อวัสดุอุปกรณ์มีจำนวนน้อย ไม่สามารถนำระบบข้อมูลสารสนเทศมาใช้ให้โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 19 ไม่พร้อมเพราะมีปัญหาขาดแคลนทรัพยากร เช่น เงิน บุคลากร เวลาเตรียมพร้อม อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ได้พยายามแก้ไข โดยการพัฒนาทรัพยากรที่มีอยู่ให้ใช้ได้ประโยชน์สูงสุด (ธารง ชูทัพ. 2535 : 66) ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดทำสาระของหลักสูตร สนับสนุนงบประมาณและจัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตร และช่วยเหลือครูในการจัดทำหลักสูตร สำหรับด้านงบประมาณโรงเรียนทุกแห่งมักจะประสบเหมือนกันในเรื่องของเงิน อาคารสถานที่ ซึ่งโรงเรียนต้องใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ชูศรี สุวรรณโชติ. 2542 : 241-242 ; ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2542 : 166) สถานศึกษาแต่ละแห่งมีการสนับสนุนด้านงบประมาณต่างกัน (มานพ ภัคเนียรนาท. 2535 : ค) สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้อาจประกอบกันทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการสนับสนุนส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความพร้อมของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมทุกด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 2 ดังนี้

2.1 ในด้านบุคลากร จากการวิจัย พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการวิจัย

พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ครูมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทอยู่บ้าง และโรงเรียนขนาดใหญ่ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้บุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน และโรงเรียนขนาดใหญ่จัดกิจกรรมในการให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาจำนวนครั้งมากกว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลาง

2.2 ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนส่งเสริม พบว่า

โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความขาดแคลนในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ห้องปฏิบัติการตามหลักสูตรวิชา วารสาร ห้องสมุดสื่อ เทคโนโลยี คู่มือหลักสูตร ป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ตและอาคารสถานที่ มีความขาดแคลนด้านการสนับสนุนส่งเสริม ได้แก่ การจัดอบรมให้ความรู้ การสนับสนุนการจัดทำสาระของหลักสูตร การสนับสนุนด้านงบประมาณ การสนับสนุนให้ใช้ทรัพยากรในชุมชน การสนับสนุนชุมชนให้บริการแหล่งความรู้ การสนับสนุนการจัดทำสื่อโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น การสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดให้มีการนิเทศ การใช้วิทยากรท้องถิ่น การส่งเสริมครู การให้ความช่วยเหลือและการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร คล้าย ๆ กัน จึงทำให้มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาในภาพรวม ความพร้อมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนส่งเสริม ของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันในด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนส่งเสริมอยู่แล้ว เพียงแต่ว่า ความแตกต่างในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนเสริมนั้น ยังมีความแตกต่างกันไม่ชัดเจน แต่เมื่อนำทั้ง 3 ด้านมาวิเคราะห์ความแตกต่าง จึงทำให้ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันในด้านความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จังหวัดนนทบุรี

3. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 3 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความพร้อมด้านนี้ (ค่าเฉลี่ย 3.02 ค่าเฉลี่ย 2.93 ค่าเฉลี่ย 2.94 และค่าเฉลี่ย 3.21ตามลำดับ) แสดงว่า บุคลากรในโรงเรียนยังไม่มีความสามารถที่จะดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตร

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร จากการพิจารณาประเด็นของรายชื่อในด้านนี้ ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

การที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โรงเรียนควรพิจารณาถึง ความรู้ความสามารถรวมถึงศักยภาพของบุคลากรในโรงเรียนในการจัดทำสาระของหลักสูตรที่ เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนส่งเสริมที่ยังมีความพร้อมต่ำกว่าเรื่องอื่น ๆ เช่น การมีความรู้ในสาระ การเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือกและเลือกเสรี การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษา การจัดทำโครงการตามสาระการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์จัดกิจกรรมการ เรียนการสอน เป็นต้น

จากการศึกษาที่ผ่านมาก็ได้พบว่า บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษามีศักยภาพของ บุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำ หน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะทั้งนี้เพราะการศึกษาไทยท่ามกลางกระแสแห่งโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยน การแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว ได้กลายเป็นจุดรวม (Focus) ที่สำคัญที่ทุกฝ่ายเตรียมพร้อมที่จะปรับเข้า กับสภาพการเปลี่ยนแปลง โดยการปฏิรูปการศึกษารูปแบบใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 (สุรศักดิ์ ปานเฮ. 2543 : 70) ซึ่งจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา ก็มุ่ง ปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับให้มีมาตรฐาน คุณภาพทัดเทียมกัน (กองบรรณาธิการ. 2539 : 21-22) โดยให้โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อม ของโรงเรียนในการดำเนินงานและหาแนวทางแก้ไขปัญหา (ธีรารัง ชูทัพ. 2535 : 66)

โรงเรียนจึงต้องมีการเตรียมการเพิ่มพูนเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรที่จะดำเนิน การตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามความคาดหวังของ สังคม (สุรศักดิ์ ปานเฮ. 2543 : 71) ผลการพัฒนาในระยะแรกต้องสะดุดเมื่อประเทศต้องเผชิญ กับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ ทำให้ต้องมีการปรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ ที่ 9 เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพคน เสริมสร้าง ศักยภาพของคน (วิไล ตั้งจิตสมคิด. 2544 : 39) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรส่วนหนึ่งเป็น หน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับบุคลากรในหน่วยงานนั้น (ทัศนา หาญพล. 2537 : 1) ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญที่มุ่งพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มี ความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม (พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุรินทร์. 2541 : 6) สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้อาจประกอบกันทำให้บุคลากรใน โรงเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้าน การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับ ปานกลาง

4. ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และสังกัดกลุ่มวิชา พบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 4 ส่วนบุคลากรที่มีประสบการณ์ การสอนและสังกัดกลุ่มวิชาต่างกัน มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานในข้อ 4 ดังนี้

4.1 วุฒิการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีศักยภาพในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐาน ในข้อ 4 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องใหม่ เป็นหลักสูตรใหม่ที่ สถานศึกษาต้องจัดให้มีขึ้นจากกระแสของการปฏิรูปการศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาหลักสูตร ขึ้นมาใหม่ และเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง โดยมีความเชื่อว่า หน่วยงานระดับปฏิบัติ คือโรงเรียนควรเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรของตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของท้องถิ่น ทำให้บุคลากรเกิดการตื่นตัวเรื่องหลักสูตรยิ่งขึ้น ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 15) ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 กำหนดให้ สถาน ศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม จึงเป็น เหตุให้ครูที่อยู่ในสถานศึกษาต้องรับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ได้รับความรู้เกี่ยวกับการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยผ่านกระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ การอบรมสัมมนา มา คล้าย ๆ กัน และจากข้อค้นพบของงานวิจัยของบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี บุคลากรมีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีเป็นส่วนน้อย จึง เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคลากรมีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

4.2 ประสบการณ์การสอน ในภาพรวม พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานในข้อ 4 ทั้งนี้เนื่องมาจากข้อค้นพบ ครูที่มีประสบการณ์ การสอนแตกต่างกัน กล่าวคือ น้อยกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีศักยภาพในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทียมจันทร์ ธวัสน์ (2539 : 72) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ฉะเชิงเทรา พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีทัศนะต่อปัญหาการนิเทศ ภายในโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ วิลาวัลย์ ไพโรจน์ (2540 : 94) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

กรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 งานวิจัยของ นงเยาว์ อุทุมพร (2540 : 60) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนของครูธุรกิจโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูธุรกิจที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยรวมทุกด้านและรายด้านทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ เกษสุตา สองห้องนอก (2542 : 129) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง(ปทส.) วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ประสบปัญหาและมีวิธีการแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 งานวิจัยของศิริวรารค์ ปทุมมาศ (2543 : 68) ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยของ พินิจ รัตนสุขจิตต์ (2544 : 83) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12 พบว่า นักวิชาการ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12 ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีศักยภาพในการปฏิบัติงานโดยรวมและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 จากการค้นพบว่า บุคลากรที่สังกัดสังกัดกลุ่มวิชาต่างก็มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในภาพรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามสมมุติฐานในข้อ 4 อาจเป็นเพราะ 1) เนื้อหาวิชาของแต่ละกลุ่มวิชามีความยากง่ายเป็นนามธรรมต่างกัน เช่น ในกลุ่มวิชาการงานอาชีพ เนื้อหาวิชาเป็นรูปธรรมมากกว่าวิชาอื่น นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามสถานการณ์จริง ในกลุ่มวิชาภาษาไทยเนื้อหาวิชา โครงสร้างวิชาแตกต่างจากกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ 2) สื่อที่ใช้มีความยาก-ง่ายต่างกันตามเนื้อหาวิชา การผลิตสื่อการสอนแตกต่างกัน สื่อบางอย่างผลิตง่าย บางอย่างต้องใช้เวลาในการผลิต 3) ครูมีประสบการณ์การสอน มีความชำนาญในการสอนแตกต่างกัน ประสบการณ์ในการสอนวิชานั้น ถ้าบุคลากรมีประสบการณ์ในการสอนนานก็就会有ความเชี่ยวชาญในด้านการสอนโรงเรียนจึงต้องมีการเตรียมการเพิ่มพูนเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรที่จะดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามความคาดหวังของสังคม (สุรศักดิ์ ปานเฮ. 2543 : 71)

นอกจากนี้การศึกษาไทยในปัจจุบันมีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา เร่งรัดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกระดับให้มีมาตรฐานคุณภาพทัดเทียมกัน

(กองบรรณาธิการ. 2539 : 21-22) โดยให้โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานและหาแนวทางแก้ไขปัญหา (ธำรง ชูทัพ. 2535 : 66) และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรส่วนหนึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา อีกส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับบุคลากรในหน่วยงานนั้น (ทัศนหาญพล. 2537 : 1) ดังนั้น ครูจึงมีบทบาทสำคัญในการนำความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่มาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนในกลุ่มวิชาที่ตนสังกัดอยู่ สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้อาจประกอบกันทำให้บุคลากรในโรงเรียนมีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่สามารถเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 รูปแบบการฝึกอบรมให้ความรู้ทางวิชาการเชิงปฏิบัติการ ควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริง ควรแจกเอกสารประกอบการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร คู่มือหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เพื่อใช้เป็นคู่มือในการฝึกอบรมเพราะหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งศูนย์ผลิตสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านสื่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะ เพราะครูมีภาระการสอนมาก ทำให้มีสื่อการสอนไม่เพียงพอ เพราะถ้าให้ครูผลิตสื่อเอง ครูจะไม่มีเวลาไม่มีความรู้และไม่มี ความเชี่ยวชาญในการผลิตสื่อการเรียนการสอน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนส่งเสริม เพราะผู้บริหารเป็นตัวหลักสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และกระตุ้นให้ครูดำเนินการพัฒนา โดยพิจารณาว่าครูขาดศักยภาพด้านใดก็พัฒนาในด้านนั้น

1.4 ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมด้านงบประมาณ และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการให้การส่งเสริมด้านงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาครูให้มีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดสัดส่วน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กองบรรณาธิการ. (2539, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "จากนโยบายรัฐบาลถึงการปฏิรูปการศึกษา,"
วารสารข้าราชการครู. 16(3) : 20-28.

✓ กาญจนา คุณารักษ์. (2535). หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เกษสุตา สองห้องนอก. (2542). การศึกษาปัญหาและวิธีแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานของ
อาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส)
วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

กรมสามัญศึกษา. (2545). กรมสามัญศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมวิชาการ. (2536). คู่มือการพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.

———. (2538). ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.

———. (2539). การประเมินสภาพความพร้อมของท้องถิ่นในการขยายการศึกษา
พื้นฐาน 12 ปี. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

———. (2540). สรุปผลการวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัด
การเรียนการสอน. กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (เอกสารรายงาน
การวิจัยทางการศึกษา อันดับที่ 204/2540)

———. (2542, มกราคม). "ทิศทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน," วารสารวิชาการ.
2(1) : 17-30.

———. (2543). สรุปรายงานการประชุมเรื่อง กรอบและทิศทางของหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.

———. (2544 ก). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เอกสารวิชาการลำดับที่ 2 : โครงการ
พัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา.

———. (2544 ข). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กระทรวง
ศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

กรองทอง จิรเดชากุล. (2541). ความต้องการการนิเทศการสอนพลศึกษาของครูผู้สอน
พลศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(พลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). แผนการพัฒนาศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 8

(พ.ศ.2540-2544). สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ : อรุณลาดพร้าว.

กัลยา ทองขาว. (2538). "บุคลากรหลักสูตร," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน*
หน่วยที่ 3. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

กัลยา พลธิราช. (2542, เมษายน). "จะกระตุ้นบุคลากรให้ปฏิบัติงานเต็มศักยภาพในภาวะขาด
แคลนอัตรากำลังได้อย่างไร", *วารสารการศึกษา*. 22(7) : 11-13.

กัลยานี ปฎิมาพรเทพ. (2541, ตุลาคม). " หลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือการจัดการศึกษาของ
ชุมชน," *วารสารวิชาการ*. 1(10) : 29-34.

กัณหา อัมพวัน. (2540, กันยายน-ธันวาคม). "ภูมิปัญญาไทยกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น,"
วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 40(3) : 45-48.

เกศนา พันทาเดช. (2543). การศึกษาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.

กำพล เกื้อกาญจน์. (2539). เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา ท้องถิ่นของเรา 1 (ส071)
จังหวัดนนทบุรี ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533). นนทบุรี : โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการบางใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

"เครื่องชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและการวิเคราะห์เชิงนโยบาย," (2542, ธันวาคม).

จดหมายข่าวของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

3(2) : 1-20.

จันทิภา ลิ้มปิเจริญ. (2528). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ.

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : อลิน เพรส.

เฉลิมพล พินทอง. (2542). การศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

(บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดรธานี.

ชลอ หรุ่นเลิศ. (2539). ปัญหาการบริหารงานบุคคลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามทัศนะของ

ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการ

ศึกษา 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต

วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.

ชุมพล ศรีทองกุล. (2544, มกราคม). "ครูกับการจัดกระบวนการเรียนรู้," *วารสารวิชาการ*.

4(1) : 2-5.

/ ชุติ สุวรรณโชติ. (2542). *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

ทัศน หาดูพล. (2537, พฤษภาคม-กรกฎาคม). "นโยบายในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง," *ข่าวสารสำนักหอสมุดกลาง*. 17(1) : 1-5.

ทิวรัตน์ ชนะศิลป์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาวภาคย์ แผลมเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียน
ปากเกร็ด เมื่อ 23 มิถุนายน 2543.

เทียมจันทร์ ชูสินธุ์. (2539). *ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

เทียน ทองแก้ว. (2530). *เอกสารคำสอนวิชาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. สุรินทร์ :
คณะวิชาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสานใต้.

รัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2529). *การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
อักษรบัณฑิต.

_____. (2536). "ความหมายของหลักสูตร," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตร
และวิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 1*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ธีรยล แสงอำนาจเจริญ. (2541). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการและครู
อาสาสมัครศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.
ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.

ธำรง ชูทัพ. (2535, กรกฎาคม). "ความพร้อมของโรงเรียนในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533," *ก้าวไกล*. 3(3) : 66-67.

ธำรง บัวศรี. (2542 : 309). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ : พัฒนา
ศึกษา.

นงเยาว์ อุทุมพร. (2540). *ความต้องการการนิเทศการสอนของครูธุรกิจโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อุดมศึกษา.

นพพร ปิตรังสี. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาวภาคย์ แผลมเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียน
ปากเกร็ด เมื่อ 16 กันยายน 2543.

ประพันธ์ จุ่มคำมูล. (2543, ธันวาคม). "คู่มืออาชีพตามพ.ร.บ.2542," *วารสารวิชาการ*.
3(12) : 13-15.

ประสาธ อิศรปรีดา. (2522). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กราฟิการ์.

- ปราณี เกิงพลและคณะ. (2530). *หลักสูตรมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปราณี สังขะตะวรรณและพัชรา ทวีวงศ์ ณ อยู่ธยา. (2534). “หน่วยที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการศึกษาในระบบ,” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ การศึกษาในระบบ หน่วยที่ 1-8*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระครูวิมลธรรมาภรณ์. (2542). *เกาะเกร็ด*. กรุงเทพฯ : เอ็น. พี. สกรีนพริ้นติ้ง.
- พัชนี บุระพันธ์. (2538). *การศึกษาการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- พรสมบัติ คำตรง, สำราญ ชวนวันและศุภร เสาวัง. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษา รูปแบบเครือข่ายทางวิชาการเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิกุล สีหาพงษ์. (2534). *รายงานการวิจัยเรื่องการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- พินิจ รัตนะสุขจิตต์. (2544). *การศึกษาศักยภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 12*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.
- พยุงค์ศักดิ์ จันทรสุรินทร์. (2541, มกราคม). “แนวทางการพัฒนาการศึกษา,” *วารสารวิชาการ*. 1(1) : 6-10.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2542). *เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 300 การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มณฑนา พิพัฒน์เพ็ญ. (2540). *การมีส่วนร่วมและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของปราชญ์ชาวบ้านในการสอนดนตรีพื้นบ้านของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษา จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการนิเทศ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. อุดສຳເນາ.
- มานพ ภัคเนียรนาท. (2535). *ความพร้อมของโรงเรียนประถมศึกษาในการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ในอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อุดສຳເນາ.
- มัลย์ จันทรเทศ. (2540). *การศึกษาปัญหาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาคณะใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดສຳເນາ.

เรวดี เวียงอำพล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาวภาคย์ แหลมเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียน
โพธิ์นิมิตวิทยาคม เมื่อ 27 มิถุนายน 2543.

เรวัฒน์ สุธรรม. (2535). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นการศึกษา
นอกโรงเรียน (ฉบับปรับปรุง). ลำปาง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคเหนือ.

ธวัชวัลย์ จุลบาท. (2539). การศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่ม
การทำงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ของสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดมสำเนา.

รัตนะ บัวสนธิ์. (2536). “หน่วยที่ 5 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น : ความหลากหลายทาง
วัฒนธรรมสังคมและเศรษฐกิจ,” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและ
วิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 3-7. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2538). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525. พิมพ์ครั้งที่ 6.
กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

รุ่ง แก้วแดง. (2543, กรกฎาคม-กันยายน). “รายงานการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการ
ดำเนินงานหลังครบรอบ 1 ปี ของการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ.2542,” วารสารนิเทศการศึกษา. 1(2) : 16-19.

แรมสมร อยู่สถาพร. (2536). “หน่วยที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้,” ใน ประมวลสาระชุดวิชา
การพัฒนาหลักสูตรและวิทยวิธีทางการสอน หน่วยที่ 8-11. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.

ล้อม เพ็งแก้ว. (2541, กรกฎาคม-กันยายน). “สัมภาษณ์อาจารย์ล้อม เพ็งแก้ว,” สื่อพลัง.
6(3) : 18-23.

ลัดดา เสือสืบพันธ์. (2540). การศึกษาศักยภาพพัฒนาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มี
ความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (วัดผลการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมสำเนา.

วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2540). การวิเคราะห์องค์ประกอบความพร้อมทางการเรียนด้านสติปัญญา
ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การ
วัดผลการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดมสำเนา.

✓ วิชัย ครุฑอรรถ. (2543). ปัญหาการติดต่อสื่อสารในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการ
ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมสำเนา.

✓ วิจิตร ไชยศิลป์. (2537). การสำรวจการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดมสำเนา.

- วิชัย ดิสสระ. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542, กันยายน). "การพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น," *วารสารวิชาการ*. 2(9) : 16-22.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2527). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- . (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- ✓ วิรัตน์ บัวขาว. (2535, เมษายน-พฤษภาคม). "การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่นได้อย่างไร," *สารพัฒนาหลักสูตร*. 110(13) : 65-66.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2538). *หลักการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวุธ โชติบุญจามากรณ์. (2543, พฤษภาคม). "งานครูเป็นวิชาชีพ," *วารสารวิชาการ*. 3(5) : 65-71.
- วิลาวุธ ไพโรจน์. (2540). *การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วิไล ตั้งจิตสมคิด. (2544, เมษายน). "ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 กับการเสริมสร้างศักยภาพคน," *วารสารวิชาการ*. 4(4) : 38-41.
- วิไลวรรณ เหมือนชาติ. (2538). *รายงานการวิจัยเรื่อง การดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธ ศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์*. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. (เอกสารลำดับที่ 118)
- ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์และทองพูล บุญอึ้ง. (2537?). *บทบาทของก.ค.ในการบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศรีสมร พุ่มสะอาด. (2543, ตุลาคม). "กรมวิชาการแนะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัย," *วารสารวิชาการ*. 3(10) : 76-78.
- ศิริวรงค์ ปทุมมาศ. (2543). *การปฏิบัติงานสอนของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สมชาย เทพแสง. (2543, ธันวาคม). "การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เชิงรุกตามธรรมนูญศึกษา," *วารสารวิชาการ*. 7(12) : 16-21.

- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542, พฤศจิกายน). "แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน," วารสารการศึกษาทอม. 23(2) : 16-19.
- สัจจ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันราชภัฏ. (2543). *หลักสูตรอนุปริญาศิลปศาสตร์(2ปี) โปรแกรมวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ*. หลักสูตรใหม่ พุทธศักราช 2543. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ราชภัฏสวนสุนันทา.
- สัญญา บุญส่ง. (2542). *ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2525). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : นรสิงห์.
- สายัณห์ ผาน้อย. (2540). *คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูสายผู้บริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : คอมแพคท์พริ้นท์.
- สิริวรรณ ศรีพหลและปราณี สังขะตะวรรณ. (2539). "หน่วยที่ 7 การวิเคราะห์ปัญหาและการพัฒนางานพัฒนาหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา," ใน *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตหลักสูตรและการสอน*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุทนต์ ศรีไธย์. (2538, กรกฎาคม-กันยายน). "นิเทศการศึกษากับการพัฒนาหลักสูตร," *สารพัฒนาหลักสูตร*. 14(122) : 42-49.
- สุปราณี หลักคำ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาวภาคย์ แหลมเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนสตรีนนทบุรี เมื่อ 26 มิถุนายน 2543.
- สมาลิน วงศ์มณีและคณะ. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 7*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุศักดิ์ ปานเฮ. (2543, มิถุนายน). "สู่มิติการเป็นนักบริหารการศึกษามีอาชีพ," *วารสารวิชาการ*. 3(6) : 70-75.
- สุศักดิ์ ไวจรรยา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาวภาคย์ แหลมเพชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนศรีบุญยานนท์ เมื่อ 23 มิถุนายน 2543.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. (2533). *คู่มือการจัดทำผลงานทางวิชาการสำหรับข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูกระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2534). "การทำผลงานทางวิชาการสำหรับข้าราชการครู," *เอกสารประกอบการสัมมนาตามโครงการวิทยากรสัญจร*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. กระทรวงศึกษาธิการ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. สำนักนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค .
- _____. (2543). มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี. (2544). สรุปโรงเรียนรับรางวัลพระราชทานระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ศึกษาธิการจังหวัด
- สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี. (2543). สำนักรวบรวมรายหมวดวิชาและความต้องการของครู ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543. นนทบุรี : สำนักพิมพ์สามัญศึกษาจังหวัด.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2542). สมุดสถิติรายปีประเทศไทย. บรรพ 45 กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- हररषषष ढललषषष. (2535). ปรषषषषศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ฮารมณั้ เพชรชั้. (2528?). เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 612 : การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฮารยา ภาณุศรี. (2544). การศึกษาบรรยากาศของโรงเรียนเอกชนคาทอลิก สังกัดคณะภคินี ผู้รับใช้ดวงหทัยนิรมลของพระแม่มารีย์. ปรินญาณิพนั้ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อั้ดสำเนา.
- ฮารั้รัดนั้ วัฒนสิน. (2543, กันยายน). “ครูอาชีพตามแนวปฏิรูปการศึกษา,” วารสารวิชาการ. 3(9) : 23-.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). หลักสูตรและการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : เอส ที เพรส.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2542, กันยายน-ธันวาคม). “ลักษณะภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคต่างๆของไทย : ปัจจัยพื้นฐานของการก่อเกิดภูมิปัญญาท้องถิ่น,” วารสารสุขุขัยธรรมมาธิราช. 12(3) : 10-19.
- อำนวยพร ทรัพย์คง. (2542). บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประณมศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในจังหวัดปราจีนบุรี. ปรินญาณิพนั้ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อั้ดสำเนา.
- อำนรุ้ง จันทวานิชและไพบูลย์ แจ่มพงษ์. (2542, กันยายน). “การศึกษา : แนวทางการพัฒนาคุณภาพ,” วารสารวิชาการ. 2(9) : 2-12.
- อำนไพบ ปรหมสุทธิรักษั้. (2538). แผนการสอนรายวิชา ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1 จังหวัดนนทบุรี. หมวดวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนโพธิณิมิตวิทยาคม นนทบุรี.
- อำนไพบ ปรหมสุทธิรักษั้ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, เสาวภาคย์ แผลมเพ็ชร เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนโพธิณิมิตวิทยาคม เมื่อ 27 มิถุนายน 2543.

- Alexander, William M. (1992). *The Encyclopedia Americana International Edition*. The U.S.A. : Grolier Incorporated.
- ✓ Armstrong, David G. (1989). *Developing and Documenting the Curriculum*. Boston : Allyn and Bacon.
- Atjonen, Paivi Maritta. (1994). "The local Curriculum As an Object and Instrument in the Administrative and Pedagogical Development of the School System : Experiences and Opinions of Primary School Teachers Regarding the Design Implementation and Development of Local Curricula," *Dissertation Abstracts International* . 55(02) : 329-C.
- Burke, Joan Marilyn. (1997). "An Investigation of Trends in K-12 Mathematics Curriculum Development Process as Perceived by Chief Administrators in New Jersey Public School," *Dissertation Abstracts International*. 56(10) : 784-A.
- Guthrie, James W. and Rodney J. Reed. (1991). *Educational Administration and Policy Effective Leadership for American Education*. Boston : Allyn and Bacon.
- Halsey, William D. (1986). *Collier 's Dictionary A to K*. New York : Macmillan Educational Company.
- Heuer, Loretta Jean. (1996). "Behaviors, Attitudes and Knowledge Related to Drug and Alcohol Prevention Curricula in North Dakota Seventh Through Twelfth Grade Students," *Dissertation Abstracts International*. 56(10) : 3826-A.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970, Autumn). "Determining Sample Size for Research Activities," *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.
- Lee, Youghwan. (1995). "Toward a New Concept of Local Curriculum (Korea)," *Dissertation Abstracts International*. 56(05) : 1646-A.
- Longstreet, Wilma S. and Harold Q. Shane. (1993). "Curriculum Work : Concepts And Definitions," in *Curriculum for a New Millennium*. Boston : Allyn and Bacon.
- Merrian Webster's Collegiate Dictionary. (1995). Tenth Edition. U.S.A. : Merriam-Webster, Incorporated.
- Oliva, Peter F. (1992). *Developing the Curriculum*. The U.S.A : Harper Collins Publishers.
- Pearsall, Judy and Trumble, Bill. (1996). *The Oxford English Reference Dictionary*. Secondary Edition. New York : Oxford University Press.

- Roolstool, Carol. (1994). "Evaluation of a Curriculum for the Apparel Manufacturing Management Program at the Fashion Institute of Design and Merchandising," *Dissertation Abstracts International*. 54(08) : 2874-A.
- Stark, Joan S. and Lisa R. Lattuca. (1997). "Defining Curriculum : An Academic Plan," in *Shaping the College Curriculum Academic Plans in Action*. Boston : Allyn and Bacon.
- Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language. (1994).
New York : Gramercy Books.
- Worner, Cynthia Carlson. (1997). "Differential Response Patterns of Local Schools to State Mandated Reforms," *Dissertation Abstracts International*. 58(01) : 56-A.
- Yerkes, David. (1994). *Webster's Encyclopedia Unabridged Dictionary of the English Language*. New York : Gramercy Books.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง
การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 32 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 44 ข้อ

2. ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ครู

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาและเสริมสร้างพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คำตอบของท่านมีคุณค่ามาก ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและนำผลมาใช้ในการวิจัยเท่านั้น และขอขอบพระคุณอย่างสูงในการอนุเคราะห์การตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางเสาวภาคย์ แผลมเพชร

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

1. ขนาดของโรงเรียนของท่าน

- ☐ ขนาดเล็ก จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 1 - 12 ห้อง
- ☐ ขนาดกลาง จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 13 - 36 ห้อง
- ☐ ขนาดใหญ่ จำนวนห้องเรียนตั้งแต่ 37 - 60 ห้องขึ้นไป

2. วุฒิกการศึกษา

- ☐ ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า
- ☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์การสอน

- ☐ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี
- ☐ 10 ปีขึ้นไป

4. สังกัดกลุ่มวิชา

- ☐ 1. สุขศึกษาและพลศึกษา
- ☐ 2. ศิลปะ
- ☐ 3. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ☐ 4. ภาษาไทย
- ☐ 5. คณิตศาสตร์
- ☐ 6. วิทยาศาสตร์
- ☐ 7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ☐ 8. ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความพร้อมของสถานศึกษา แล้วใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	1. ความพร้อมด้านบุคลากร โรงเรียนเตรียมพัฒนาบุคลากรในด้านการประกัน คุณภาพการศึกษา			.../...		
00	โรงเรียนมีครูแกนนำช่วยนิเทศการสอนของครูอื่นๆ				.../...	

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนเตรียมพัฒนาบุคลากรในด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า โรงเรียนมีครูแกนนำช่วยนิเทศการสอนของครูอื่นๆอยู่ใน
ระดับน้อย

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	1. ด้านบุคลากร ท่านได้รับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการผลิตสื่อ การสอน					
2.	โรงเรียนของท่านมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการผลิต สื่อการสอน					
3.	ท่านมีความสามารถจัดมุมศึกษาค้นคว้าตามกลุ่มวิชา					
4.	ท่านสามารถผลิตสื่อเพื่อใช้ประกอบวิชาที่ท่านสอน					

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	ท่านมีวิธีการสอนแบบใหม่ๆโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ					
6.	ท่านได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ					
7.	ท่านได้รับการอบรมความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ท่านสอนโดยเน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติจริง					
8.	ท่านสามารถนิเทศการสอนแก่ผู้อื่นได้					
9.	ท่านได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา					
10.	ท่านได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
2. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมความสะดวก						
11.	โรงเรียนได้ส่งเสริมการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน					
12.	โรงเรียนได้จัดหาสื่อการสอนในห้องเรียนเพื่อใช้จัดการเรียนการสอน					
13.	โรงเรียนได้จัดบริการห้องสมุดเพื่อการเรียนการสอน					
14.	โรงเรียนผลิตสื่อการสอนโดยใช้วัสดุในห้องเรียน					
15.	โรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
16.	โรงเรียนได้จัดให้มีห้องปฏิบัติการตามหลักสูตรวิชา					
17.	โรงเรียนได้จัดหาหนังสือวารสารไว้บริการแก่ครู					
18.	โรงเรียนได้จัดหาคู่มือหลักสูตรไว้บริการแก่ครู					
19.	โรงเรียนได้จัดทำระบบสารสนเทศทางการศึกษา *					
20.	โรงเรียนได้จัดป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา					

ข้อ	ความพร้อมของสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	3. ด้านการสนับสนุนส่งเสริม					
21.	โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณในการเตรียมความพร้อมในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา					
22.	โรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา					
23.	โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดทำสื่อการสอนโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น					
24.	โรงเรียนสนับสนุนสื่อค้นคว้าอ้างอิงเพื่อการจัดทำสาระของหลักสูตร					
25.	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อจัดการเรียนการสอน					
26.	โรงเรียนสนับสนุนให้มีการใช้วิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนการสอน					
27.	โรงเรียนประสานงานกับชุมชนเพื่อขอให้ชุมชนเป็นแหล่งบริการความรู้แก่นักเรียน					
28.	โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา					
29.	โรงเรียนจัดให้มีการนิเทศการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
30.	โรงเรียนจัดให้มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
31.	โรงเรียนสนับสนุนให้ครูได้ทดลองใช้หลักสูตรที่ทำขึ้น					
32.	โรงเรียนติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรโรงเรียน					

* หมายถึง การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรท้องถิ่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ครูสามารถค้นได้รวดเร็ว

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดพิจารณาศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แล้วใส่
เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ตัวอย่าง

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มาก ที่ สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่ สุด
0	1. ศักยภาพด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ท่านมีความรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม และแกนเลือก				.. / ..	
00	ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน		.. / ..			

จากข้อ 0 ท่านมีความเห็นว่า ท่านมีความรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม
และแกนเลือกอยู่ในระดับน้อย

จากข้อ 00 ท่านมีความเห็นว่า ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง
กับความต้องการของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มาก ที่ สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่ สุด
33.	1. ศักยภาพด้านการจัดทำสาระของหลักสูตร ท่านมีความรู้ในการจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วม แกนเลือก และเลือกเสรี					
34.	ท่านสามารถจัดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน					
35.	ท่านสามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น แกนเลือกมาจัดเป็นมาตรฐานการเรียนรู้รายปี					
36.	ท่านสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ ผู้เรียน					

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37.	ท่านสามารถกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน					
38.	ท่านสามารถจัดสาระการเรียนรู้รายปีโดยเรียงลำดับจากง่ายไปยาก					
39.	ท่านสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้เพื่อให้สัมพันธ์กับการเทียบโอนความรู้					
40.	ท่านสามารถกำหนดเวลาและจำนวนหน่วยกิตของสาระการเรียนรู้ในวิชาที่ท่านสอน					
41.	ท่านสามารถกำหนดจำนวนหน่วยกิตสอดคล้องกับมาตรฐานและสาระการเรียนรู้					
42.	ท่านสามารถนำมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ เวลาและหน่วยกิตมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชา					
43.	ท่านสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้แกนร่วมตามกลุ่มวิชา					
2. ศักยภาพด้านการจัดทำหน่วยการเรียนรู้						
44.	ท่านสามารถกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรในวิชาที่สอน					
45.	ท่านมีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการภายในกลุ่มวิชา					
46.	ท่านมีความรู้ในการจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการระหว่างกลุ่มวิชา					
47.	ท่านสามารถนำสาระการเรียนรู้รายปีมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้หน่วยย่อยๆ					
48.	ท่านสามารถจัดทำหน่วยการเรียนรู้โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และกำหนดเวลาเรียน					
49.	ท่านสามารถจัดให้มีโครงการตามสาระการเรียนรู้					
50.	ท่านสามารถจัดให้มีโครงการตามความสนใจของนักเรียน					

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
51.	ท่านสามารถจัดให้มีโครงการเพื่อให้ นักเรียนลงมือปฏิบัติตามสภาพจริง					
52.	ท่านสามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องหลักสูตรสถานศึกษา					
53.	ท่านสามารถจัดการเรียนการสอนในวิชาที่ท่านสอนได้ตามสภาพจริง					
54.	ท่านเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					
55.	ท่านใช้วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยจัดการสอนในวิชาที่สอน					
3. ศักยภาพด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้						
56.	ท่านมีความรู้ในการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปี มากำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้					
57.	ท่านสามารถวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้มาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้					
58.	ท่านสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้พื้นฐานในวิชาที่สอน					
59.	ท่านสามารถจัดทำเนื้อหาวิชาที่เป็นสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชา					
60.	ท่านสามารถกำหนดทักษะที่เป็นสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชา					
61.	ท่านสามารถสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในสาระการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวิชา					
62.	ท่านสามารถจัดทำโครงการตามสาระการเรียนรู้					
63.	ท่านสามารถปรึกษาหารือกับผู้ปกครองและ ผู้เรียนเกี่ยวกับการกำหนดสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ					
64.	ท่านสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้แกนร่วมได้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					

ข้อ	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระดับความเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
65.	ท่านสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้แกนเลือกให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
	4. ศักยภาพด้านการจัดการเรียนรู้					
66.	ท่านสามารถจัดการเรียนให้ผู้เรียนมีความสมดุลด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม					
67.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม					
68.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง					
69.	ท่านสามารถจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง					
70.	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
71.	ท่านสามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนที่หลากหลาย					
72.	ท่านสามารถจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน					
73.	ท่านสามารถนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์จัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
74.	ท่านสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น					
75.	ท่านสามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายการเรียนรู้ภายในโรงเรียน					
76.	ท่านสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน					

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726.5644

ที่ ทม 1012/ วันที่ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

เนื่องด้วย นางสาวภาศย์ แหล่มเพชร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษา และศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวภาศย์ แหล่มเพชร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726.5644

ที่ ทม 1012/ 0395

วันที่ 14 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

เนื่องด้วย นางสาวภาคย์ แผลมเพชร นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและ ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการ ทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการศึกษาความ พร้อมของสถานศึกษา และศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวภาคย์ แผลมเพชร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1012/



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวภาคย์ แหล่มเพชร นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษา และศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวภาคย์ แหล่มเพชร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5664

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๖๖๕๐



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวภาศย์ แหลมเพชร นิสิตรดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์ วัณญา วิศาลาภรณ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอน โรงเรียนปทุมวิไล และโรงเรียนปทุมธานี “นันทมนิบำรุง” โรงเรียนในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดปทุมธานี ตอบแบบสอบถามการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภาศย์ แหลมเพชร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/0366



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มกราคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และรายชื่อโรงเรียนในสังกัด

เนื่องด้วย นางสาวภาคย์ แหลมเพชร นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ และ รองศาสตราจารย์ วัลย์ญา วิศาลาภรณ์ ในคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี แยกสารที่แนบ ตอบแบบสอบถามการศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ในระหว่างเดือนมกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภาคย์ แหลมเพชร ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และจะกรุณามิหนังสือแจ้งไปยังโรงเรียนในสังกัดจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644 โทรสาร. 258-4119



ที่ ศธ ๐๘๓๒/ ๑ ๓๔๔

สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี
ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี
ถนนรัตนาธิเบศร์ นบ ๑๑๐๐๐

๒๕ มกราคม ๒๕๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อนุมัติให้ นางสาวภาคย์ แหลมเพชร นิติระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี” ในการนี้ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรีใคร่ขอความอนุเคราะห์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ กรุณานำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในหมวดวิชาทุกหมวดฯตอบแบบสอบถาม และขอให้ส่งคืนสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี ภายในวันศุกร์ที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ และขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไชยณรงค์ สติธิลักษณ์)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด รักษาการในตำแหน่ง
ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทร. ๐-๒๕๕๑-๕๓๑๐

โทรสาร ๐-๒๕๕๐-๐๗๓๕

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ หัวหน้าภาควิชาการบริหาร
การศึกษา
3. อาจารย์ดร.มนัส บุญประกอบ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
4. อาจารย์ดร.วัฒนาพร ระวังทุกข์ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
5. อาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้เป็นแหล่งข้อมูล

1. โรงเรียนมัธยมวัดเพลงนนทบุรี
2. โรงเรียนนนทกิจประชาอุปถัมภ์
3. โรงเรียนราษฎร์นิยม
4. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) นนทบุรี
5. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้านนทบุรี
6. โรงเรียนไทรน้อย
7. โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม
8. โรงเรียนนนทบุรีพิทยาคม
9. โรงเรียนเทพศิรินทร์นนทบุรี
10. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการบางใหญ่
11. โรงเรียนรัตนาธิเบศร์
12. โรงเรียนบางบัวทอง
13. โรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวังนนทบุรี
14. โรงเรียนศรีบุญยานนท์
15. โรงเรียนปากเกร็ด
16. โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม
17. โรงเรียนสตรีนนทบุรี
18. โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์
19. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยนนทบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นาง เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร
วันเดือนปีเกิด	8 ธันวาคม 2498
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	77 / 693 ม. 1 ตำบลบ้านใหม่ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2515	ม.ศ. 5 (สายศิลป์) โรงเรียนผดุงปัญญา จังหวัดตาก
พ.ศ. 2515	ม.ศ. 5 โรงเรียนสมัตรสอบ (สอบเทียบ) จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2516	ป.ป. วิทยาลัยครูพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2520	ศศ.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2545	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ